

20. EDUSTAJAKOKOUS

JYVÄSKYLÄSSÄ 19.–21.5.2017

100

syytä kuulua liittoon
& syödä kotimaista!

SEL

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO

OTA
MUKAAN
KOKOUKSEEN!

SISÄLTÖ:

Aikataulu	4
Esityslista	5
Kokouskutsu	7
Kokousedustajat	8
Esitys kokouksen toimihenkilöiksi	10
Työ- ja järjestyssäännöt	11
Kokouspalkkiot	12
Talouskatsaus vuosilta 2012–2016	13
Aloitteet ja vastausesitykset	15
Aloitteet ja vastausesitykset koskien sääntöjä	21
Strategia vuosille 2017–2027	25
Toimintaohjelma vuosille 2017–2021	26
Talouden suuntaviivat vuosiksi 2017–2021	29
Sääntömuutosesitykset	
– Liiton säännöt	30
– Aluejärjestön säännöt	39
– Ammattiosaston säännöt	41
– Vaalijärjestys	46

**SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL RY:N 20. EDUSTAJAKOKOUS
SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN TYÖTTÖMYYSKASSAN 20. EDUSTAJISTON KOKOUS****AIKA:** 19.–21.5.2017**PAIKKA:** Cumulus Resort Laajavuori, Laajavuorentie 30, 40740 Jyväskylä**OHJEELLINEN AIKATAULU, MUUTOKSET MAHDOLLISIA.****PERJANTAINA 19.5.2017**

Aamukahvi ja sämpylä	9.00–11.00
Ilmoittautuminen ja valtakirjojen tarkastus	
Kokoussalin ovet avautuvat	10.00
Kokouksen avaus	11.00
Lounas	13.00–14.00
Kokous jatkuu	14.00
Kokous keskeytetään	18.00
Ryhmäkokoukset	18.00–19.30
Päivällinen	19.30

LAUANTAINA 20.5.2017

Aamiainen	7.00–9.00
Ilmoittautuminen valtakirjantarkastajille	8.00–9.00
Kokous jatkuu	9.00–12.00
Lounas	12.00–13.00
Kokous jatkuu	13.00
Kokous päättyy	14.30
Työttömyyskassan edustajiston kokous	14.30–16.00
Kokousedustajien, uuden liittohallituksen, liittovaltuuston ja kassan hallituksen ryhmäkuvaus	16.00
Vapaata virkistytymisaikaa	16.00–20.00
Juhlailallinen	20.00

SUNNUNTAINA 21.5.2017

Aamiainen	7.00–10.00
-----------	------------

**KIITOS KAIKILLE KOKOUKSIIN OSALLISTUNEILLE!
HYVÄÄ JA TURVALLISTA KOTIMATKAA!**

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL RY:N 20. EDUSTAJAKOKOUS**AIKA:** 19.–21.5.2017**PAIKKA:** Cumulus Resort Laajavuori, Laajavuorentie 30, 40740 Jyväskylä

1. Kokouksen avaaminen
2. Läsnä olevien kokousedustajien toteaminen
3. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
4. Kokousvirkaileijoiden valitseminen
  - a) puheenjohtajat (4)
  - b) sihteerit (3)
  - c) pöytäkirjantarkastajat (2 + 2 varalle)
  - d) ääntenlaskijat (6)
5. Kokouksen esityslistan hyväksyminen
6. Kokousvaliokuntien valitseminen
  - a) menettelytapavaliokunta = kokouksen puheenjohtajat (4)
  - b) sääntövaliokunta (5)
  - c) talousvaliokunta (5)
  - d) vaalivaliokunta (5)
  - e) strategia- ja toimintaohjelmavaliokunta (5)
  - f) aloite- ja julkilausumavaliokunta (5)
7. Kokouksen työ- ja järjestyssääntöjen hyväksyminen
8. Kutsuvieraiden esittelemine ja tervehdykset
9. Päätetään edustajien kokouspalkkion suuruudesta ja matkojen korvaamisesta
10. Katsaus vuosien 2012–2016 toimintaan
11. Katsaus vuosien 2012–2016 talouteen
12. Käsitellään esitys strategiaksi 2017–2027 ja toimintaohjelmaksi sekä talouden suuntaviivoiksi vuosille 2017–2022
13. Käsitellään muut kuin sääntöjä koskevat aloitteet ja liittohallituksen niistä antamat lausunnot
14. Käsitellään sääntöjä koskevat aloitteet ja liittohallituksen niistä antamat lausunnot
15. Päätetään muista kuin sääntöjä koskevista aloitteista
16. Päätetään liiton, aluejärjestöjen ja ammattiosastojen säännöistä sekä vaalijärjestyksestä

17. Päätetään strategiasta 2017–2027, toimintaohjelmasta 2017–2022 ja talouden suuntaviivoista 2017–2022
18. Valitaan liiton puheenjohtaja ja liittohallituksen varsinaiset ja varajäsenet
  - a) liittopuheenjohtaja
  - b) muut liittohallituksen varsinaiset jäsenet
  - c) henkilökohtaiset varajäsenet
  - d) yleisvarajäsenet
19. Valitaan liittovaltuuston puheenjohtajat ja muut liittovaltuuston varsinaiset ja varajäsenet
  - a) puheenjohtaja
  - b) varapuheenjohtajat
  - c) varsinaiset jäsenet
  - d) henkilökohtaiset varajäsenet
  - e) yleisvarajäsenet
20. Valitaan liiton tilintarkastajat ja varatilintarkastajat
21. Käsitellään esitykset kokouksen päätös- ja julkilausumiksi
22. Kokouksen päättäminen

Kutsu SEL:n edustajakokoukseen

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n 20. edustajakokous
pidetään 19.–21.5.2017 Jyväskylässä
Cumulus Resort Laajavuori -hotellissa, osoitteessa Laajavuorentie 30.

Vaalit edustajien valitsemiseksi järjestetään ajalla 2.1.-5.2.2017.

Edustajia valitaan vaalipiireittäin ja sopimusaloittain seuraavasti:

Itäinen vaalipiiri

Leipomoala: 10
Lihavalmisteala: 7
Maidonjalosteala: 5
Teollisuuden ala: 13

Läntinen vaalipiiri

Leipomoala: 6
Lihavalmisteala: 10
Maidonjalosteala: 3
Teollisuuden ala: 14

Pohjoinen vaalipiiri

Leipomoala: 4
Lihavalmisteala: 9
Maidonjalosteala: 3
Teollisuuden ala: 4

Yhteensä: 88 edustajaa

Kukin vaaliliitto saa asettaa ehdokkaita enintään kaksi kertaa
vaalipiirissä kultakin sopimusalalta valittavan edustajamäärän.

Vaaleihin liittyvät asiakirjat tulee toimittaa
7.12.2016 klo 16 mennessä osoitteeseen

SEL
Asemamiehenkatu 2, 8. krs
00520 Helsinki
Keskusvaalilautakunta

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO

KOKOUKSEEN ON VALITTU 88 ÄÄNIVALTAISTA KOKOUSEDUSTAJAA**ELINTARVIKETYÖLÄISTEN VAALILIITTO**

1.	Adler Markku	Läntinen vaalipiiri
2.	Ahjolinna Jouni	Itäinen vaalipiiri
3.	Ahonlinna Aki	Itäinen vaalipiiri
4.	Alanko Jukka	Läntinen vaalipiiri
5.	Anttonen Pirjo-Riitta	Läntinen vaalipiiri
6.	Haapaniemi Mari	Pohjoinen vaalipiiri
7.	Hamutta Toni	Itäinen vaalipiiri
8.	Hernesniemi Pertti	Itäinen vaalipiiri
9.	Hiittenkallio Marika	Läntinen vaalipiiri
10.	Hirvonen Ossi	Läntinen vaalipiiri
11.	Häyrinen Aapo	Itäinen vaalipiiri
12.	Jussinniemi Veli-Matti	Pohjoinen vaalipiiri
13.	Kaltakari Jyrki	Itäinen vaalipiiri
14.	Karuaho Marja	Itäinen vaalipiiri
15.	Kivimäki Mikko	Läntinen vaalipiiri
16.	Kortelainen Eija	Itäinen vaalipiiri
17.	Kula Karol	Läntinen vaalipiiri
18.	Lantto Harri	Pohjoinen vaalipiiri
19.	Lempinen Maarit	Läntinen vaalipiiri
20.	Levo Maria	Läntinen vaalipiiri
21.	Luoma Pekka	Itäinen vaalipiiri
22.	Matilainen Risto	Itäinen vaalipiiri
23.	Muurinen Eija	Läntinen vaalipiiri
24.	Mäkelä Viljami	Läntinen vaalipiiri
25.	Nickström Janne	Itäinen vaalipiiri
26.	Niemi Aapo	Läntinen vaalipiiri
27.	Niskanen Jari	Itäinen vaalipiiri
28.	Nissinen Jaska	Itäinen vaalipiiri
29.	Nysten Tuija	Läntinen vaalipiiri
30.	Partanen Jesse	Itäinen vaalipiiri
31.	Puhakka Harri	Läntinen vaalipiiri
32.	Riisalo Juha	Itäinen vaalipiiri
33.	Ryynänen Topi	Itäinen vaalipiiri
34.	Saarimaa Ari	Pohjoinen vaalipiiri
35.	Saarimaa Eija	Pohjoinen vaalipiiri
36.	Selander Eija	Läntinen vaalipiiri
37.	Silvonen Jukka	Läntinen vaalipiiri
38.	Siro Jari	Itäinen vaalipiiri
39.	Stenberg Tommi	Läntinen vaalipiiri
40.	Stålnacke-Inkala Maarit	Pohjoinen vaalipiiri
41.	Techtolin Merja	Läntinen vaalipiiri
42.	Tiainen Tiina	Pohjoinen vaalipiiri
43.	Tikkanen Tuomo	Pohjoinen vaalipiiri
44.	Tuovinen Jani	Läntinen vaalipiiri

45.	Tupala Sini	Läntinen vaalipiiri
46.	Turpeenoja Arto	Pohjoinen vaalipiiri
47.	Turpeinen Jarmo	Itäinen vaalipiiri
48.	Turunen Kirsi	Itäinen vaalipiiri
49.	Wallenius Anu	Itäinen vaalipiiri
50.	Vatka Ville	Itäinen vaalipiiri
51.	von Schulman Mirva	Pohjoinen vaalipiiri
52.	Vuorio Tuire	Läntinen vaalipiiri
53.	Väyrynen Esa	Läntinen vaalipiiri

UUDISTAVA VAIHTOEHTO –VAALILIITTO

1.	Alajoki Jaana	Pohjoinen vaalipiiri
2.	Eklund Tarja	Itäinen vaalipiiri
3.	Enqvist Vesa	Itäinen vaalipiiri
4.	Färman Taisto	Läntinen vaalipiiri
5.	Hietanen Tarja	Läntinen vaalipiiri
6.	Hölkki Juha-Pekka	Itäinen vaalipiiri
7.	Itkonen Pirjo	Itäinen vaalipiiri
8.	Kaardenpoika Marko	Itäinen vaalipiiri
9.	Koivisto Petri	Pohjoinen vaalipiiri
10.	Koski Pia	Itäinen vaalipiiri
11.	Koskinen Tomi	Itäinen vaalipiiri
12.	Laapotti Tarja	Itäinen vaalipiiri
13.	Lehtinen Lauri	Läntinen vaalipiiri
14.	Lehtonen Mikko	Läntinen vaalipiiri
15.	Lempinen Päivi	Pohjoinen vaalipiiri
16.	Mäkelä Eija	Pohjoinen vaalipiiri
17.	Niskanen Lauri	Läntinen vaalipiiri
18.	Nurminen Anders	Itäinen vaalipiiri
19.	Ojanen Eija	Itäinen vaalipiiri
20.	Oksanen Sami	Läntinen vaalipiiri
21.	Paananen Seppo	Pohjoinen vaalipiiri
22.	Paasivirta Helena	Läntinen vaalipiiri
23.	Parviainen Antti	Läntinen vaalipiiri
24.	Peltola Asko	Pohjoinen vaalipiiri
25.	Piepponen Kiia	Itäinen vaalipiiri
26.	Riikonen Kari	Itäinen vaalipiiri
27.	Rinta-Könnö Janne	Pohjoinen vaalipiiri
28.	Särkkä Kari	Läntinen vaalipiiri
29.	Takalo Heidi	Pohjoinen vaalipiiri
30.	Tuomari Juha	Pohjoinen vaalipiiri
31.	Tuominen Asko	Itäinen vaalipiiri
32.	Törmä Helena	Läntinen vaalipiiri
33.	Vepsä Tuure	Läntinen vaalipiiri
34.	Vepsäläinen Pirjo	Itäinen vaalipiiri
35.	Ylinen Ari	Pohjoinen vaalipiiri

PUHEENJOHTAJISTO

Kuntonen Veli-Matti
Lindholm Henri
Tuomari Juha
Wallenius Anu

SIHTEERISTÖ

Ekman Erja
Koistinen Riitta
Laitinen Milena

PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAT

Varsinaiset:
Koivisto Petri
Tupala Sini
Varalla:
Laapotti Tarja
Turpeinen Jarmo

ÄÄNTENLASTENLASKIJAT

Väyrynen Esa, vastaava
Alajoki Jaana
Kaarlenpoika Marko
Karuaho Marja
Lempinen Päivi
Niskanen Jari

VALTAKIRJANTARKASTAJAT

Huuki Ari
Konttila Jouni

VALIOKUNNAT

TALOUSVALIOKUNTA

Riisalo Juha, puheenjohtaja
Anttonen Pirjo-Riitta
Itkonen Pirjo
Riikonen Kari
Tikkanen Tuomo
Karjalainen Airi, sihteeri, esittelijä

SÄÄNTÖVALIOKUNTA

Puhakka Harri, puheenjohtaja
Forslund Markus
Peltola Asko
Ryytänen Topi
Vepsäläinen Pirjo
Vuorio Tuire
Närhinen Pekka, sihteeri, esittelijä

VAALIVALIOKUNTA

Eklund Tarja, puheenjohtaja, esittelijä
Ahjolinna Jouni
Lantto Harri
Parviainen Antti
Turunen Kirsi
Närhinen Pekka, sihteeri

**STRATEGIA- JA TOIMINTAOHJELMA-
VALIOKUNTA**

Silvonen Jukka, puheenjohtaja
Piepponen Kiia
Stålnacke-Inkala Maarit
Techtolin Merja
Vepsä Tuure
Öystilä Karoliina, sihteeri, esittelijä

ALOITE- JA JULKILAUSUMAVALIOKUNTA

Niskanen Lauri, puheenjohtaja
Haapaniemi Mari
Koski Pia
Nysten Tuija
Vatka Ville
Öystilä Karoliina, sihteeri, esittelijä

1. Istunnot aloitetaan läsnä olevien toteamisella valtakirjantarkastajien lausunnon perusteella.
2. Liiton palveluksessa olevilla henkilöillä on puheoikeus. Liittohallituksen ja liittovaltuuston jäsenillä on puhe- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta, mikäli heitä ei ole valittu kokousedustajiksi. Puhe- ja esitysoikeus on myös tilintarkastajilla.
3. Puheenvuorot pyydetään puheenjohtajalta kirjallisesti. Kannatuspuheenvuoron voi jättää puheenjohtajalle asiakohdassa kirjallisesti ilman suullista puheenvuoroa.
4. Puheenvuorot annetaan siinä järjestyksessä kuin ne on pyydetty. Liittohallituksen puolesta vastauksen tai selvityksen antaja saa puheenvuoron yleisestä puheenvuorojärjestyksestä riippumatta.
5. Puheenvuoro saa kestää alustajien esityksiä lukuun ottamatta 5 minuuttia. Puheenjohtajilla on oikeus rajoittaa puheenvuorojen käyttöä ja aikaa.
6. Puheenvuorojen rajoittamisen jälkeenkin myönnetään alustavan puheenvuoron käyttäjälle ja liittohallituksen edustalle mahdollisuus vastata keskustelussa esiin tulleisiin kysymyksiin.
7. Puheenvuorot on esitettävä puhujakorokkeelta mikrofonin kautta. (äänitys)
8. Puheenvuoroja annettaessa mainitsee puheenjohtaja, kenellä on seuraavaa puheenvuoro, jolloin asianomaisen on siirryttävä odottamaan puheenvuoroaan tätä tarkoitusta varten varatulle paikalle.
9. Puheenvuorossa on puhuttava vain esillä olevasta asiasta. Jos puhuja poikkeaa varsinaisesta aiheesta, on puheenjohtajan kehotettava häntä palaamaan asiaan. Ellei puhuja noudata puheenjohtajan ohjeita, voi puheenjohtaja keskeyttää hänen puheenvuoronsa.
10. Päätös- ja muutosehdotukset on jätettävä puheenjohtajalle kirjallisesti.
11. Äänestys suoritetaan ryhmäkorttia näyttämällä tai nimenhuudolla. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan kannattama mielipide.
12. Henkilövaali toimitetaan suljetuin lipuin, ellei valinta ole yksimielinen. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.
13. Äänioikeus on ainoastaan kokousedustajilla.
14. Kokoussaliin päästetään ainoastaan edustaja- tai seuraajakorttia näyttämällä.

ESITYS EDUSTAJAKOKOUKSEN KOKOuspalkkioksi 19.–21.5.2017

Kokousedustajille
Liittohallituksen jäsenille
Liittovaltuuston jäsenille

KOKOuspalkkio

320 euroa

– sisältää liiton ja työttömyyskassan kokouspalkkiot koko kokouksen ajalta sekä ansionmenetyskorvaukset perjantailta.

– lauantailta ja sunnuntailta ansionmenetys korvataan työnantajan antaman todistuksen mukaisesti.

PÄIVÄRAHAT

kokopäiväraha	41,00 euroa	kokopäiväraha	–50 %	20 euroa
osapäiväraha	19,00 euroa	osapäiväraha	–50 %	9 euroa

Matkan alkamisaika ja arvioitu päättymisaika on merkittävä matkalaskuun kellonaikoinen!

Kahdesta ensimmäisestä matkavuorokaudesta maksetaan kokopäiväraha –50 % (2 ateriaa molempina päivinä).

Kolmannelta matkavuorokaudelta maksetaan osa- tai kokopäiväraha riippuen matkan päättymisajankohdasta. Kun matkan kesto ylittää viimeisen matkavuorokauden (24 h) 2 tunnilla, maksetaan osapäiväraha. Jos matkavuorokausi ylittyy yli 6 tunnilla, maksetaan kokopäiväraha.

MATKAKULUT

Matkakulut korvataan liiton matkustusohjesäännön mukaan kuittia vastaan.

Omalla autolla kulkeville maksetaan 0,24 €/km.

Jos kyydissä on kulkenut toinen kokousedustaja, maksetaan 0,41 €/km, mutta vain jos toisen matkustajan nimi on mainittu laskussa.

TÄYTÄTHÄN HUOLELLA KAIKKI KOHDAT MATKALASKUSTASI!

JÄSENMAKSUT JA TOIMINNAN TUOTOT

Kokonaisjäsenmaksuprosenttia jouduttiin nostamaan vuodelle 2015. Jäsenmaksun korottamisen perusteena oli työttömyyskassan omavaraisuusasteen putoaminen ja työttömyyden suuri kasvu sekä kokonaisjäsenmaksukertymän lasku alle 9 milj. euron vuonna 2014. Vuonna 2015 jäsenmaksukertymä oli yli 10 milj. euroa jäsenmaksun korottamisen myötä. Mutta jo vuonna 2016 jäsenmaksukertymä laski taas alle 10 milj. euron.

Jäsenmaksuprosentti on nyt 1,70 ja se jakautuu työttömyyskassan osuuteen 0,7 % ja liiton osuuteen 1,0 %, josta 12 % palautetaan ammattiosastoille. Työttömyyskassan jäsenmaksuosuus on noussut 1 654 308 euroa ja vastaavasti liiton jäsenmaksuosuus on laskenut 759 528 euroa. Jäsenmaksun korotuksen tarkoitus olikin vahvistaa työttömyyskassan omavaraisuusastetta ja siinä onnistuttiin.

Varsinaisen toiminnan tuotot ovat olleet tasaisesti noin 80 000–90 000 euroa. Poikkeuksen muodostavat vuodet 2012 ja 2016. Vuonna 2012 järjestettiin jäsenistölle tarkoitettu risteily, jonka osallistumismaksut nostivat tuottoja poikkeuksellisesti. Vuonna 2016 tuloihin vaikutti liiton keskustoimiston tilojen myyntituotot.

VARSINAISEN TOIMINNAN KULUT

Koko edustajakokouskauden on toteutettu talouden tasapainottamisohjelmaa. Liiton varsinaisen toiminnan kulut ovat laskeneet noin 200 000–300 000 euroa vuosittain. Vuonna 2012 varsinaisen toiminnan kulut olivat 6 981 242 euroa ja v. 2016 kulut olivat 6 003 643 euroa, erotus 977 599 euroa.

Henkilöstökulut ovat laskeneet 217 331 euroa ja muut kulut 930 886 euroa. Henkilöstön määrä on vähentynyt edustajakokouskauden aikana 7 henkilöllä. Pelkät palkkakustannukset ovat laskeneet 172 580 euroa.

Merkittävin muutos edustajakokouskaudella oli v. 2016 liiton keskustoimiston tilojen myynti Siltasaarenkadulta ja uusien tilojen ostaminen Asemamiehenkadulta Pasilasta. Siltasaarenkadun tilat myytiin kolmen taloyhtiön yhteismyynnin yhteydessä Antilooppi Ky:lle. Tilojen myymiseen päädyttiin siksi, että vanhojen tilojen peruskorjaus olisi tullut liitolle huomattavasti kalliimmaksi kuin tilojen myyminen ja uusien tilojen hankkiminen. Henkilöstön vähenemisen vuoksi vanhat toimitilat olivat vajaalla käytöllä. Vanhat tilat olivat suuruudeltaan noin 1400 m² ja uudet tilat huomattavasti pienemmät 822 m². Uusien tilojen yhteydessä ei ole suuria kokoustiloja, vaan SEL:n keskustoimisto käyttää Asemamiehenkatu 2:n yhteisiä kokoustiloja, jotka ovat Ammattiliitto Pron omistuksessa.

Vuonna 2016 poistot ovat nousseet 170 618 euroa, joka johtuu liiton keskustoimiston uusien tilojen hankinnasta.

Varsinaisen toiminnan kulujäämä jäsenmaksujen jälkeen on ollut koko edustajakokouskauden reilusti negatiivinen, eli jäsenmaksutuloilla ei ole pystytty kattamaan varsinaisen toiminnan kuluja. Kulujäämä on vaihdellut -961 687 euron ja -448 222 euron välillä.

Viimeisen viisivuotiskauden aikana on kahtena vuonna, vuosina 2013 ja 2014, tilikauden tulos ollut negatiivinen ja vuosien 2012 ja 2015 sekä 2016 tulos on ollut positiivinen. Positiivisen tuloksen on mahdollistanut sijoitustoiminnan hyvät tuotot.

SIJOITUKSET

Sijoitusten tuotto on vaihdellut 2,4 miljoonan euron ja 839 574 euron välillä. Vaihtelu johtuu markkinatilanteesta. Myös sijoitustoiminnan kulut vaihtelevat suuresti 178 795 euron ja 517 163 euron välillä johtuen arvonalentumiskirjausten määrästä. Vuosi 2016 oli sijoitusten osalta poikkeuksellinen, koska VVO Oy jakoi ylimääräiset osingot syksyllä. Mutta myös muu sijoitustoiminta oli tuloksellista.

SIJOITUSTEN JAKAUMA OMAISUUSLAJEITTAIN V. 2016

- Osakkeet 5 %
- Osakerahastot 14 %
- Asuntorahastot 12 %
- Jvk-rahastot 8 %
- Korkorahastot 11 %
- Vaihtoehtoiset rahastot 2 %
- Yhdistelmärahastot 4 %
- Joukkolainat 42 %
- Lyhyen koron rahastot 1 %

Vuosittain on laadittu sijoitussuunnitelma, jonka liittohallitus vuosittain hyväksyy. Sijoitussuunnitelmassa otetaan kantaa sijoitusorganisaatioon ja päätöksentekovaltuuksiin, sijoitusperiaatteisiin, sijoitustoiminnan tavoitteisiin, riskien hallintaan, sijoituskohteiden valintaan ja sijoitusten menestyksen arviointiin. Liittohallitukselle on raportoitu sijoitustoiminnan tuloksista ja muista ajankohtaisista sijoitusasioista kolmen kuukauden välein. Raportoinnista on vastannut Suomen Pankkiiriliike Oy.

TASE

Taseen sisällä ei ole tapahtunut merkittäviä rakenteellisia muutoksia edustajakokouskauden aikana. Sijoitusten osuus on kasvanut edustajakokouskauden aikana 2 738 258 euroa ja oman pääoman osuus 1 765 926 euroa. Taseen loppusumma vuonna 2016 oli 31 048 082 euroa ja se on kasvanut edustajakokouskauden aikana 1 406 919 euroa. Työtaistelurahaston pääoma on nyt 16 281 931 euroa.

AMMATTIOSASTOJEN ALOITTEET EDUSTAJAKOKOUKSELLE JA VASTAUSESITYKSET

ALOITE 1

FORSSAN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 027

Työntekijän toimiessa nimettynä työnopastajana hän toimii omantyyönsä ansiotasolla, eli työnopastus ei saa vaikuttaa alentavasti palkkaukseen.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Työnopastus on tärkeä tehtävä työpaikoilla ja työehtosopimuksissa on sovittu työnopastajalle maksettavaksi siitä työnopastuslisä. Jos henkilö on irrotettu omasta työstään toimimaan työnopastajana laajemmin, se ei saa vaikuttaa ansiotasoon alentavasti. Tämä huomioidaan seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa.

ALOITE 2

FORSSAN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 027

Robotisaation yleistyessä elintarvikealalla lihanleikkuutyö on 6 plr. työtä. On se veitsellä tapahtuvaa robotille valmistettavaa esivalmistelutyötä, tai robotin jälkeistä viimeistelytyötä. Nauhaleikkuu on myös luettava kaikissa tapauksissa ensisijaisesti 6 plr työkseksi.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Automatisaatio ja robotisaatio ovat yleistyneet ja tulevat tulevaisuudessa lisääntymään elintarviketeollisuudessa kaikilla aloilla. Automaation lisääntyminen ja samalla työn osittaminen siten, että yksi työtehtävä vaiheistetaan useampaan osaan, ovat molemmat asioita, jotka tulee huomioida työehtosopimusneuvotteluissa. Se, että työnantaja vaiheistaa lihanleikkuutyötä lyhyempiin työvaiheisiin ei saa olla perusteena palkkaryhmän alentamiseen. Kun tuodaan uutta tekniikkaa ja vaaditaan työntekijältä sen hallitsemista, se on huomioitava myös palkkaryhmissä etenemisessä.

ALOITE 3

RIIHIMÄEN ELINTARVIKETYÖLÄISET AMMATTIOSASTO 072

Aluetoimistojen määrän pudottaminen nykyisestä seitsemästä neljään.

Perustelut: Maksavien jäsenten lukumäärä on alhainen. On kallista ylläpitää kiinteitä toimistoja. Aluetoimistoissa työskentelee 1-2 henkilöä. Toimistot ovat myös suljettuina. Nykyisin asioita hoidetaan paljon sähköisesti.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Asia oli esillä edustajakokouksessa myös 2012. Tuolloin päädyttiin siihen, että aluetoimistojen määrä pidettiin nykyisessä seitsemässä.

Viime edustajakokouksen jälkeen liiton työntekijämäärä aluetoimistoissa on vähentynyt. Tällä hetkellä aluetoimistoissa työskentelee seitsemän aluesihteerä ja kuusi toimistonhoitajaa.

Seitsemän aluetoimiston kattavuus on nähty tällä hetkellä hyvänä. Aluetoimistoverkosto on myös kustannustehokas, tämä on todettu edellisessäkin edustajakokousvastauksessa 2012.

Sekä työsuhte- ja työehtoasioiden että työttömyysturva-asioiden hoitaminen aluetoimistoista lähempänä työpaikkoja on helpompaa. Ei ole perusteltua heikentää alueellista jäsenpalvelua ja työttömyysturvaneuvontaa.

ALOITE 4

RIIHIMÄEN ELINTARVIKETYÖLÄISET AMMATTIOSASTO 072

Ammattiosastot ovat valtuuttaneet liittohallitusta pitämään jäsenluetteloja. Liiton hallinnon kokouksissa on kiinnitetty huomiota ammattiosastojen jäsenluetteloiden epätarkkuuksiin. Jäsenluetteloiden epätarkkuus aiheuttaa ammattiosastoissa kiusallisia tilanteita sekä puheluita jäseniltä sekä ei jäseniltä. Lisäksi jäsenluettelon epätarkkuus aiheuttaa turhia postitus kuluja liitolle ja ammattiosastoille.

Esitämme: Liitto antaa ammattiosastoille oikeudet ajantasaiseen sähköiseen jäsenluetteloon. Tämän päivän tekniikalla sähköisen jäsenluettelon antaminen ammattiosastojen käyttöön on täysin mahdollista ja suhteellisen vaivatonta.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

EU:n uusi tietosuojasetus on astunut voimaan 14.4.2016. Asetuksen noudattamisen siirtymäaika päättyy 25.5.2018. EU:n yleinen tietosuojasetus tuo mukanaan uusia velvoitteita kaikille henkilötietoja käsitteleville tahoille, rekisterinpitäjänä myös liitolle.

Liitossa selvitystyö tietosuoja-vaatimusten asettamista vaatimuksista on vielä kesken. Asetuksen asettamat velvoitteet koskevat myös ammattiosastojen mahdollista pääsyä tietoihin. Vastuu tiedoista ja niiden käsitte-lystä on rekisterinpitäjällä eli liitolla.

Edustajakokouksen alkupuolella selvitetään vaihtoehdot, joilla ammattiosastoille pystytään tarjoamaan sähköinen pääsy osaston jäsentietoihin.

ALOITE 5

HELSINGIN LEIPOMOTYÖNTEKIJÄIN AMMATTIOSASTO 001

Kokouksista maksettavat palkkiot ja korvaukset

Luottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut jotka ovat oikeutettuja luottamusmiesvapautukseen saavat työnantajalta palkan ja liitolta maksettavan kokouspalkkion. Pienempien työpaikkojen edustajat joilla ei ole vapautusta saavat korvauksen ansionmenetystodistusta vastaan tai voivat valita kokouspalkkion.

Esitämme, että kokouspalkkiot pienennetään päivärahan suuruiseksi korvaukseksi ja tämän lisäksi kaikilla on oikeus saada ansionmenetystä vastaava summa. Näin kaikki kokoukseen osallistujat ovat tasavertaisessa asemassa.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Nykyisessä käytännössä kaikki kokoukseen osallistuvat saavat saman kokouspalkkion riippumatta siitä tuleeko kokoukseen osallistumisesta palkan menetystä. Aloitteessa mainittu tilanne on tietysti eriarvoinen silloin, jos luottamustehtävän hoitamiseen tarkoitettua vapaan käyttämisestä johtuen ei synny ansionmenetystä.

Toisaalta tilanteessa jossa kokoukseen osallistutaan lomapäivänä, vapaavuorolla tms. ansionmenetystä ei tule, jolloin nykyisen kaltaista palkkioperustetta voidaan pitää oikeudenmukaisena.

ALOITE 6

JYVÄSKYLÄN ELINTARVIKETYÖLÄISET OSASTO 016

Luottamusmiehdokasasettelun järjestämisen tulisi olla työaikaa. Tällä hetkellä ainakin Atrialla se pitää järjestää työajan ulkopuolella (nyt se on pidetty ruokatauolla tai töiden jälkeen) ja työnantaja on ainoastaan velvollinen järjestämään tilan missä sen voi pitää.

Olisi erittäin hyvä, että luottamusmiesvaalien tapaan sen saisi pitää osana työaikaa, esimerkiksi 30 minuuttia riittäisi ehdokasasetteluun varmasti mainiosti.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Luottamusmiesjärjestelmän toimiminen työpaikoilla on tärkeää liiton jäsenten edunvalvonnan kannalta ja yksi osa sitä on ehdokasasettelun järjestäminen. Tämä huomioidaan seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa.

ALOITE 7

SAHALAHDEN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT OSASTO 011

Liiton on lisättävä työsuojelun painoarvoa ja resursseja toiminnassaan ja otettava tes-neuvotteluihin mukaan myös työsuojelupuolen luottamushenkilöitä ja toimitsijoita.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

On huomioitava, että myös työsuojelun asiantuntemusta on riittävästi liiton neuvotteluelimissä ja työryhmissä. Liiton sääntöjen mukaan liittovaltuusto ja liittohallitus johtavat ja ohjaavat liiton neuvottelutoimintaa. Käytännön toimijana neuvottelutoiminnassa toimii TES-neuvottelukunta.

ALOITE 8

SAHALAHDEN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT OSASTO 011

Liiton työympäristöjaoston toiminnan jatkuminen on tärkeää myös seuraavan edustajakokouskauden aikana.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Työsuojelutoiminta on tärkeä osa liiton toimintaa. Liittohallitus nimeää jaostot ja työryhmät, joiden se katsoo tukevan liiton ja hallinnon toimintaa. Työympäristöjaosto on ollut yksi sellainen.

ALOITE 9

SAHALAHDEN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT OSASTO 011

Tessiin pitää neuvotella kokonaisuudet, joilla turvataan ikääntyvien sekä osasairauspäivärahalla olevien henkilöiden työssä jaksaminen ja työsuhteiden jatkuminen.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Ikääntyvien työntekijöiden jaksaminen ja mahdollisuus työskennellä osa-aikaisesti omasta pyynnöstä tulisi huomioida työehtosopimusneuvotteluissa siten, että heidän työsuhteiden jatkuminen turvattaisiin.

ALOITE 10

SAHALAHDEN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT OSASTO 011

Työsuojeluvaltuutettujen vapautukset on neuvoteltava vähintään samalle tasolle pääluottamusmiesten vapautusten kanssa.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Työsuojeluvaltuutetun arvostus tulee nostaa työstä vapautusajankin osalta pääluottamusmiehen tasolle. Tämä on tärkeä tavoite työehtosopimusneuvotteluissa. Elintarvikealalla on edelleen paljon työtaturmia ja tuiki- ja liikuntaelinsairauksia, joiden ennaltaehkäisemisessä työsuojeluvaltuutetuilla on työpaikoilla merkittävä rooli. Lisäksi vanhuuseläkeikärajan nostaminen ja vaatimukset työssä pidempään jaksamiseksi vaativat lisää aikaa työsuojeluvaltuutetuilta.

ALOITE 11

SAHALAHDEN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT OSASTO 011

Varatyösuojeluvaltuutettu hoitaa työsuojeluvaltuutetun tehtäviä työsuojeluvaltuutetun estyneenä ollessa.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Työsuojelun tarkoitus on huolehtia, että töitä tehdään turvallisissa ja terveellisissä työoloissa, tärkeä osa työsuojelua on ennalta ehkäistä työtaturmia ja työperäisiä sairauksia. Tätä työtä tulee tehdä myös silloin kun työsuojeluvaltuutettu on poissa töistä. Siksi on tärkeää, että varatyösuojeluvaltuutettu saa saman vapautusajan kuin varsinaisellakin valtuutetulla on tehtävää tehdessään. Tämä on tärkeä tavoite työehtosopimusneuvotteluissa.

ALOITE 12

SAHALAHDEN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT OSASTO 011

Työsuojeluasiamiehille ja osastojen luottamusmiehille saatava tessiin säännölliset viikoittaiset vapautukset asioiden hoitoon.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Myös työosastojen luottamusmiehillä ja työsuojeluasiamiehillä on oltava mahdollisuudet hoitaa tärkeää ja vaativaa luottamustehtäväänsä. Olennainen osa on mahdollisuus saada työstä vapautusaikaa tehtävien hoitamiseksi. Myös vapautusaikoja on tarkistettava ylöspäin, erityisesti pienten työpaikkojen osalta, sillä pieniä työpaikkoja on tullut alalle lisää. Tämä huomioidaan seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa.

ALOITE 13

SAHALAHDEN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT OSASTO 011

Liiton pitää vaikuttaa lakiin niin, että työturvallisuusrikoksista ja vammantuottamuksista kärsineille työntekijöille maksettavat taloudelliset korvaukset ovat nykyistä suurempia ja työturvallisuusrikoksiin syyllistyneiden työnantajien tuomiot ovat ankarampia.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Työturvallisuusrikoksista ja vammantuottamisista maksettavien korvausten ja tuomioiden koventaminen luo painetta työnantajille ottaa vakavammin työntekijöiden työturvallisuudesta huolehtimisen. Tämä huomioidaan liiton toiminnassa tulevana edustajakokouskautena vaikuttamalla lainsäädäntöön.

ALOITE 14

MIKKELIN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 015

Edustajakokous aloite jäsenrekisterin käytettävyyden sujuvoittamiseksi.

Tällä hetkellä jäsenrekisteri ei palvele yhdistystä parhaalla mahdollisella tavalla.

Jäsenhankinta ja yhteydenpito jäseniin tarvittaessa on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa. Nykyinen käytäntö, jossa tiedot jäsenistä kulkevat osaston ja liiton välillä joko paperilla tai muistitikulla on vanhanaikaista ja aikaa vievää.

Yhdistystä pyöritetään vapaaehtoistoimintana, jokainen aktiivi omalla ajallaan. Vapaa-aika tänä hehtisenä aikana on kuitenkin todella rajallista.

Tavoitteena olisi nopea ja ajantasainen yhteydenpito jäseniin, reaaliaikainen tieto jäsenistä ja ajantasaiset yhteystiedot, jotka sujuvoittavat esimerkiksi tapahtumien järjestämisessä.

Kohderyhmittäinen kontakti jäseniin, esimerkiksi nuoriin on erittäin tarpeellista. Jos jäsenrekisterin käytöstä peritään korkeita maksuja, ei kaikilla osastoilla ole varaa maksaa rekisterin käytöstä.

Ammattiosastot ovat hyvin erilaisissa taloudellisissa tilanteissa, koska monissa suuremmissakin ammattiosastoissa on paljon yhtä aikaa työttömiksi jääneitä jäseniä. Esitämme että liitto etsii edullisen ratkaisun jäsenrekisterin saamisesta ammattiosastojen käyttöön.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

EU:n uusi tietosuojasetus on astunut voimaan 14.4.2016. Asetuksen noudattamisen siirtymäaika päättyy 25.5.2018. EU:n yleinen tietosuojasetus tuo mukanaan uusia velvoitteita kaikille henkilötietoja käsitteleville tahoille, rekisterinpitäjänä myös liitolle.

Liitossa selvitystyö tietosuojavaatimusten asettamista vaatimuksista on vielä kesken. Asetuksen asettamat velvoitteet koskevat myös ammattiosastojen mahdollista pääsyä tietoihin. Vastuu tiedoista ja niiden käsitte-lystä on rekisterinpitäjällä eli liitolla.

Edustajakokouskauden alkupuolella selvitetään vaihtoehdot, joilla ammattiosastoille pystytään tarjoamaan sähköinen pääsy osaston jäsentietoihin.

ALOITE 15

KAUHAJOEN ELINTARVIKETYÖLÄISET AMMATTIOSASTO 099

Nykyisessä työelämässä tarvitaan yhä enemmän taitoa oppia uutta ja oppia pois vanhasta, sekä kykyä tulla toimeen toisten ihmisten kanssa. On myös kyettävä etsimään ja soveltamaan tietoa sekä hyödyntämään uudistuvaa teknologiaa enenevässä määrin.

Tulevalla ammatillisen koulutuksen reformilla on vaikutuksia koko yhteiskuntaan ja taloudelliseen kehitykseen. Onko reformilla tavoite heikentää duunari –asemassa olevien työntekijöiden osaamista?

Työelämässä on monta huolta siitä, miten työikäisten ja nuorten ammattitaidosta pystytään jatkossakin huolehtimaan. Liittona meidän pitää pystyä varmistamaan ammattitaidon hankkiminen, sen ylläpitäminen ja kehittäminen.

Työntekijöille pitää tarjota suunnitelmallista koulutusta, joka on tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia.

Liittona meidän pitää turvata yhdenvertainen peruskoulutus nuorille ja jo työelämässä oleville työntekijöille sekä huolehtia ammatillisesta kehittämisestä työuran aikana.

Lisäksi meillä työelämän edustajilla pitää olla näkyvä ja tosiasiallinen vaikutusmahdollisuus ammatillisten tutkintojen, tutkintorakenteen, osaamisen ennakoinnin kehittämiseen ja seurantaan sekä ammatillisen koulutuksen laadunvarmistukseen.

Me elintarviketyöläiset emme hyväksy hallituksen toimia ammatillisen koulutuksen alajajossa.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Nuorten ja työelämässä olevien työntekijöiden mahdollisuus hankkia koulutus, ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen ovat liitolle tärkeitä asioita. Samoin mahdollisuus vaikuttaa ammatillisten tutkintojen kehittämiseen ja niiden laadunvarmistamiseen takaavat työelämän näkymisen opinnoissa.

Yhteistyössä muiden työelämän edustajien kanssa liitto pyrkii vaikuttamaan ministeriöön ja hallitukseen, että ammatilliseen koulutukseen varataan riittävästi rahaa ja resursseja. Kaikilla täytyy olla yhdenvertainen oikeus opiskella Suomessa.

AMMATTIOSASTOJEN ALOITTEET EDUSTAJAKOKOUKSELLE KOSKIEN SÄÄNTÖJÄ JA VASTAUSESITYKSET SÄÄNTÖJÄ KOSKEVIIN ALOITTEISIIN

ALOITE 1

FORSSAN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 027

Eläkeläisen palatessa töihin toistaiseksi tai määräaikaiseen työsuhteeseen on häneltä kannettava ammattiliiton jäsenmaksu.

Perusteena on liiton ja ammattiosaston suorittama edunvalvonta, myös eläkkeeltä töihin palatessa, sekä yhdenvertainen kohtelu kaikkien palkkaa nauttivien jäsenten kesken. Lisäksi täytyy ottaa huomioon yhä alenevät jäsenmäärät, jonka johdosta jäsenmaksuihin on kohdistunut korotuspaineita.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Liiton sääntöjen mukaan jäsenelle myönnetään vapaajäsenoikeus hänen oltuaan jäsenenä 25 vuotta, joista viimeiset viisi vuotta SEL:n ammattiosaston jäsenenä jäsenen jäädessä eläkkeelle.

Vapaajäsenoikeus voidaan tulkita ansiona pitkästä jäsenyydestä, jonka johdosta vapaajäsenyyden saanut on tasavertainen jäsen, vaikka hänen ei enää tarvitse suorittaa jäsenmaksua

ALOITE 2

FORSSAN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 027

Eläkeläinen jonka vapaajäsenyyden työssäoloehto ei ole täyttynyt. Voi maksamalla jäsenmaksua palatessaan toistaiseksi tai määräaikaiseen työsuhteeseen, kerryttää työssäoloehto jolla hän saavuttaa vapaajäsenyyden.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Eläkkeelle jääneen jäsenen palatessa takaisin työelämään voidaan nykyisten sääntöjen puitteissa katsoa jatkavan jäsenyyttä, mikäli hän suorittaa jäsenmaksua palkkatulostaan. Hän voi näin ollen saavuttaa vapaajäsenoikeuden palattuun eläkkeelle, jos aiempi jäsenhistoria mukaan lukien ammattiosaston vapaajäsenoikeuden määrävuodet täyttyvät

ALOITE 3

FORSSAN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 027

Valvotaan ja toteutetaan ammattiosastojen sääntöjen kirjausta, jossa todetaan ”Työntekijän on kuuluttava työtekopaikkakuntansa tai työpaikkansa ammattiosastoon”.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

On syytä edelleen muistuttaa työhuonekuntia siitä, että ne pitäisivät huolta sääntöjen mukaisesta edellytyksestä kuulua paikkakuntansa ammattiosastoon.

ALOITE 4

PEDERSÖRE LIVSMEDELSARBETARES FACKAVDELNING 066

Pedersöre Livs. 006 esittää sääntöjen muuttamista niin, että se mahdollistaa Elintarviketyöläisten Vaasan aluejärjestön nimen muuttamisen Elintarviketyöläisten Pohjanmaan aluejärjestöksi.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Vaalijärjestystä ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vaasan aluejärjestö on Pohjanmaan aluejärjestö.

ALOITE 5

PEDERSÖRE LIVSMEDELSARBETARES FACKAVDELNING 066

Ehdotus sääntömuutokseksi: Ammattiosastojen sääntöihin

5 § Ammattiosaston johtokunta

e) valitaan kaksi varsinaista toiminnantarkastajaa ja kaksi varatoiminnantarkastajaa

Ehdotus: Ammattiosasto voi syyskokouksella päättää, valitaanko yksi toiminnantarkastaja ja yksi varatoiminnantarkastaja.

KAUHAJOEN ELINTARVIKETYÖLÄISET 099

Ehdotuksemme on, että muutetaan sääntökohtaa siten, että ammattiosastoille riittää yksi toiminnantarkastaja ja hänelle varatoiminnantarkastaja, ellei toiminta täytä tilintarkastuslain määräyksiä tilintarkastajana, jolloin toiminnantarkastaja ei riitä.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteisiin osastojen 066 ja 099 aloitteeseen:

Ammattiosaston sääntöjä ehdotetaan muutettavaksi siten, että voidaan valita kaksi tai yksi toiminnantarkastajaa.

ALOITE 6

HELSINGIN LEIPOMOTYÖNTEKIJÄIN AMMATTIOSASTO 001

Edustajakokousedustajat

Tällä hetkellä on yksi edustaja 400 jäsentä kohtaan. Jäsenmäärän laskiessa koko ajan, ehdotamme että valitaan yksi edustaja 200 jäsentä kohtaan.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Sääntöjen mukaan edustajakokouksen edustajamäärä määräytyy jäsenmäärän mukaan ja valintaperuste voidaan pitää ennallaan.

ALOITE 7

RIIHIMÄEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 072

SEL:n eläkeläisiltä poistetaan edustajakokousehdokkuus pois. Eläkeläiset eivät saa myöskään äänestää vaaleissa.

Perustelut: Liitossa tehdään tessiä ja ajetaan työntekijöiden olojen/ ehtojen parantamista.

Eläkeläiset voivat olla mukana muussa Liiton järjestämässä toiminnassa

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Liiton sääntöjen mukaan jäsenelle myönnetään vapaajäsenoikeus hänen oltuaan jäsenenä 25 vuotta, joista viimeiset viisi vuotta SEL:n ammattiosaston jäsenenä jäsenen jäädessä eläkkeelle.

Vapaajäsenoikeus voidaan tulkita ansiona pitkästä jäsenyydestä, jonka johdosta vapaajäsenyyden saanut on tasavertainen jäsen, vaikka hänen ei enää tarvitse suorittaa jäsenmaksua. Tämän johdosta jäsenoikeuksia ei ole syytä rajoittaa.

ALOITE 8

TURUN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÖIDEN AMMATTIOSASTO 144

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n Luottamusmiesvaalien ohjeet

2 § Ammattiosasto ja Luottamusmies

Työpaikan työntekijät valitsevat pääluottamusmiehen, varapääluottamusmiehen ja työosastojen luottamusmiehet luottamusmiesvaaliohjeen mukaisesti. Ammattiosasto vahvistaa luottamusmiesvalinnat. Kun luottamusmies edustaa jäseniä, joista osa työskentelee toisen ammattiosaston toiminta-alueella, vahvistuksen tekee ammattiosasto, jolla ko. luottamusmies työskentelee. Ilmoituksen hyväksynnästä lähetetään ko. ammattiosastojen johtokunnille. Ammattiosaston, luottamusmiesten ja työntekijöiden esityksestä sovitaan paikallisesti työnantajan kanssa siitä, mille työosastolle valitaan luottamusmies. Tällöin kiinnitetään huomiota mm. kysymyksessä olevan työosaston työntekijöiden lukumäärään ja luottamusmiehen mahdollisuuksiin, myös vuorotyö huomioon ottaen, tavata osaston työntekijät. Ellei sopimukseen päästä, asia voidaan alistaa liittojen ratkaistavaksi. Kokonaan työstä vapautettu pääluottamusmies ei voi toimia oman työosastonsa luottamusmiehenä

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Osaston ehdotus luottamusmiesvaalin hyväksymisestä koskee liiton luottamusmiesvaaliohjetta, jonka on hyväksynyt liittovaltuusto. Uuden valittavan liittovaltuuston on syytä huomioida tehty aloite ja päättää millaisia toimenpiteitä aloitteen johdosta on syytä tehdä.

ALOITE 9

TURUN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÖIDEN AMMATTIOSASTO 144

Turun Elintarviketyöntekijät 144 ry ehdottaa ammattiosaston sääntöihin muutosta kohtaan (muutos teksti punaisella): 4 § JÄSENYYKS

2. Jäseneksi pyrkivän on ilmoitettava ammattiosaston johtokunnalle tai ammattiosaston jäsenrekisterin pitäjälle täyttämällä liittymislomake. Ammattiosaston rekisterin pitäjä toimittaa jäsenhakemuksen ammattiosaston johtokunnalle. Johtokunta hyväksyy jäsenhakemuksen. Jäsenyys alkaa aikaisintaan siitä päivästä, jona hän on hakenut jäsenyyttä ja josta lukien hän on maksanut ensimmäisen jäsenmaksun.

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Vaikka puhekielessä monesti puhutaankin liiton jäsenyydestä ja liittoon kuulumisesta jäsenet liittyvät ammattiosastoon ja kuuluvat ammattiosastoon. Jäsenanomus tehdään sääntöjen mukaan osaston johtokunnalle tai jäsenrekisterin pitäjälle (liitto).

Jäsenrekisterin pitäjä toimittaa tiedon uusista jäsenistä ammattiosastojen hallituksille. On syytä edelleen painottaa osastoille, että niiden hallitukset käsittelevät uusien jäsenten liittymiset.

Jäsenyys alkaa aikaisintaan siitä hetkestä, kun jäsenhakemus on toimitettu ammattiosaston johtokunnalle tai jäsenrekisterin pitäjälle (liitto).

Vuoden 2012 edustajakokouksessa lisättiin sääntöihin maininta jäsenrekisterin pitäjästä, jotta jäsenyyden alkaessa voitaisiin välttyä viiveiltä. Kaikissa tilanteissa ammattiosaston hallitus hyväksyy kuitenkin jäsenyyden.

SEINÄJOEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN AMMATTIOSASTO 052

Sähköinen äänestäminen mahdollistettava SEL:n edustajakokousvaaleissa sekä jäsenäänestyksissä SEL:n on muutettava toimintatapojaan vastaamaan nykyajan vaatimuksia.

Jäsenen äänen kuuleminen liiton päätöksenteossa on tehtävä entistä helpommaksi. Usein ammattiliitto koetaan kaukaiseksi ja sen päätöksentekoon vaikuttaminen vaikeaksi. SEL:n jäsenten osallisuutta liiton toimintaan tulee lisätä ja Seinäjoen Elintarviketyöläisten ammattiosaston mielestä yksi tapa saada jäsenet tiiviimmin mukaan liiton päätöksentekoon on madaltamalla kynnyistä äänestämään ja sitä kautta tuomaan oma ääni kuuluviin päätöksiä tehdessä.

Internetin ja tietokoneen käyttö on nykypäivää lähes kaikille alle 30-vuotiaille ja tietokoneen ja sähköisten tiedonsiirtovälineiden levinneisyys on tuonut uusia toimintatapoja myös yhteisten asioiden hoitoon. Varsinkin nuorempi sukupolvi käyttää internetiä päivittäisten asioiden hoitamiseen, niin pankkiasiat, ostokset kuin yhteydenpito tehdään internetin välityksellä. Miksei siis ammattiliiton toimintaan osallistuminen voisi olla entistä paremmin mahdollista myös sähköisten välineiden kautta vaikkapa äänestystilanteessa?

Jo nyt yhteiskunta on muuttunut niin, että verkossa kerätään kansalaisten mielipiteitä ja aloitteita paikallisten tai valtakunnallisten asioiden kehittämiseksi, ihmiset voivat osallistua jo valmisteluvaiheissa yhteisten asioiden hoitoon. Tämän lisäksi eri viranomaiset ovat lisänneet verkkopalveluihin useita kansalaisvaikuttamisen mahdollisuuksia. Yksi kansalaisvaikuttamisen muoto on äänestäminen ja ammattiosastomme mielestä SEL:n tuleekin jatkossa kehittää osallistumista liiton äänestystilanteissa myös sähköisen äänestämisen suuntaan.

ESITYS:

Seinäjoen Elintarviketyöläisten ammattiosasto 52 ry esittää, että SEL:n sääntöjä ja vaalijärjestystä muutetaan siten, että liiton edustajakokousvaaleissa ja liiton järjestämissä jäsenäänestyksissä sähköinen äänestäminen tulee mahdolliseksi.

Muutosesitys SEL ry:n säännöt:**15 § Neuvoa antava jäsenäänestys**

Muutetaan kuulumaan kohta 5: Jäsenäänestys voidaan toimittaa kyseistä asiaa varten koolle kutsutussa ammattiosaston kokouksessa, postitse, tietoliikenneyhteyttä tai muuta teknistä apuvälinettä vastaavaa teknistä menetelmää käyttäen tai muulla liittohallituksen päättämällä tavalla. Yksityiskohtaiset äänestysohjeet antaa liittohallitus.

16 § Työehtosopimustoiminta

Muutetaan kuulumaan kohta 2: Jäsenäänestykseen saavat osallistua ne ammattiosastojen jäsenet, joita käsitelyssä oleva työehtosopimus koskee ja joiden jäsenyys on kunnossa. Äänestys voidaan järjestää postitse tai tietoliikenneyhteyttä tai muuta teknistä apuvälinettä vastaavaa teknistä menetelmää käyttäen. Liittohallitus vahvistaa äänestys- ja osastokäsittelyohjeet.

Muutosesitys SEL ry:n vaalijärjestys:**1 § Vaaliaika**

”Vaalit voidaan käydä postiäänestyksenä tai ammattiosastojen järjestäminä äänestystilaisuuksina tai käyttäen molempia äänestystapoja yhdessä.”

Muutetaan kuulumaan: Vaalit voidaan käydä postiäänestyksenä, ammattiosastojen järjestäminä äänestystilaisuuksina taikka tietoliikenneyhteyttä tai muuta teknistä apuvälinettä käytettäessä vastaavalla teknisellä menetelmällä. (Yhdistyslaki 16.7.2010/678)

Liittohallituksen esitys kokouksen vastaukseksi aloitteeseen:

Sääntömuutoksina liiton ja sen aluejärjestöjen ja ammattiosastojen sääntöihin ehdotetaan mahdollisuutta osallistua kokouksiin etäyhteydellä. Kokoustyöskentelyssäkin etäyhteydellä osallistumisessa on haasteensa. Se on kuitenkin luonteeltaan ja teknisiltä haasteiltaan erilaista kuin yleisen äänestyksen järjestäminen.

Liiton säännöissä edustajakokousvaalin järjestämisessä vaihtoehtona on sähköinen äänestys. Sitä ei kuitenkaan ole käytetty. Myöskään ammattiliittovaaleissa sähköisestä äänestämisestä saadut kokemukset mm. äänestysprosentin paranemisen suhteen eivät ole kannustaneet sähköiseen äänestämiseen.

Tässä vaiheessa ei ole tarvetta harkita sähköisen äänestämisen lisäämistä vaihtoehtojen joukkoon neuvoa antavissa jäsenäänestyksissä. Tilanne tulee arvioida uudelleen seuraavassa edustajakokouksessa.

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL

PERUSTEHTÄVÄ (MISSIO)

SEL on elintarvikealan työntekijöiden ammattiliitto, joka

- Parantaa alan työntekijöiden työehtoja ja työoloja
- Neuvottelee elintarvikealan työehtosopimukset
- Valvoo työehtosopimusten, muiden sopimusten ja lakien toteutumista
- Lisää jäsenten vaikutusmahdollisuuksia työpaikalla ja yhteiskunnassa
- Edistää tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta ja solidaarisuutta
- Toimii kotimaisten elintarvikkeiden ja kotimaisen työn arvostuksen puolesta.

TOIMINNAN ARVOT

- Aktiivisuus
- Jäsenlähtöisyys
- Oikeudenmukaisuus
- Solidaarisuus
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Yhteisöllisyys

TOIMINNAN STRATEGISET PAINOPISTEET

- Elintarvikealan työntekijöiden palkka- ja muiden työehtojen parantaminen
- Elintarvikealan työntekijöiden työolojen parantaminen
- Järjestäytymisasteen nostaminen elintarvikealan työpaikoilla
- Epätäyttyvien työsuhteiden määrän vähentäminen elintarvikealalla
- Kotimaisten elintarvikkeiden ja alan työpaikkojen puolesta toimiminen
- Ansiosidonnaisen työttömyysturvan ja työttömyyskassajärjestelmän puolustaminen

Strategiset painopisteet konkretisoidaan toiminnoiksi vuosittain toimintasuunnitelmissa ja niille asetetaan mittarit, joilla toimintojen ja tavoitteiden toteutumista voidaan seurata ja arvioida.

Kehittämishanke: Liiton toimintoja kehitetään ja uudistetaan niin, että työpaikkojen ja ammattiosastojen luottamushenkilöillä on nykyistä paremmat mahdollisuudet ja valmiudet hoitaa elintarvikealan työpaikoilla työntekijöiden järjestäytymistä ja edunvalvontaa.

TAVOITETILA 2027 (VISIO)

SEL on elintarvikealan työntekijöiden vahva edunvalvoja, jonka luottamushenkilöt huolehtivat alan työpaikoilla siitä, että työntekijät järjestäytyvät liittoon ja että töitä tehdään kunnan työehdoilla turvallisissa ja terveellisissä työoloissa. Jäsenet tekevät yhdessä liiton ja toimivat aktiivisesti työpaikoilla ja ammattiosastoissa. SEL on myös vaikuttaja, jonka kautta elintarvikealan työntekijöiden ääni kuuluu yhteiskunnassa.

1. TAVOITE: ELINTARVIKEALAN TYÖNTEKIJÖIDEN PALKKA- JA MUIDEN TYÖEHTOJEN PARANTAMINEN (TYÖEHTOSOPIMUKSET JA PAIKALLISESTI YLI TESSIN SOPIEN)

Työhuonekunta:	Ammattiosasto:	Aluejärjestö:	Keskusliitto:	Mittarit:
Paikallinen sopiminen (SEL:n tarkoittamalla tavalla eli yli työehtosopimusten vähimmäisehtojen)	Koota jäsenistön esityksiä työehtojen parantamiseksi ja viedä niitä eteenpäin sekä valmiuden rakentaminen tavoitteiden saavuttamiseksi Verkostoituminen, koulutus ja vertaistukikeskeisyyden tukemiseksi	Verkostoituminen, koulutus ja vertaistukikeskeisyyden tukemiseksi	Työehtosopimusten kehittäminen, neuvottelutoiminta ja valvominen Pitää huolta, ettei työehtoja poljeta alle tessin ja jos vähimmäisehtoja rikotaan, sellaisten tapausten riittauttaminen Koulutus ja tiedotus, mitkä tesmääräykset, työlainsäädäntö ja miten asioista voidaan työpaikantasolla sopia	Vertailukelpoisten, myös omien, tilastojen kerääminen liittoon siitä millaisilla palkoilla ja muilla työehdoilla, esimerkiksi työajoilla ja työsuhdemalleissa, töitä eri työpaikoilla tehdään Palkka- ja muiden työehtojen taso suhteessa muuhun teollisuuteen
Yhteishengen ja yhteistuumaisuuden ylläpitäminen ja lisääminen	Järjestäytymisen tukeminen ja toiminnan aktivoiminen osaston toiminta-alueen työpaikoilla	Yhdistää ammattiosastojen tarpeet ja aloitteet? Järjestäytymisen tukeminen alueen työpaikoilla	Vastaa tes-toiminnan toteuttamisesta kokonaisuutena, koordinoi tes-tavoitteita, tes-neuvottelut ja painostustoimet	Järjestäytymisaste
Järjestäytyminen + aktiiviset toimijat	Järjestäytyminen + aktiiviset toimijat	Järjestäytyminen + aktiiviset toimijat	Tukee neuvotteluissa tarvittaessa	Järjestäytymisasteen nostaminen

2. TAVOITE: ELINTARVIKEALAN TYÖNTEKIJÖIDEN TYÖOLOJEN PARANTAMINEN (TYÖSUOJELUTOIMINTA)

Työhuonekunta:	Ammattiosasto:	Aluejärjestö:	Keskusliitto:	Mittarit:
Epäkohtien kerääminen, esiintuominen ja parantaminen	Koulutus, kurssit, verkostoituminen	Koulutus, kurssit, verkostoituminen	Lait, asetukset, tessit, vaikuttaminen päättäjiin (lobbaus)	Työtapaturmataajuus, sairauspoissaoloprosentti, työkyvyn säilyminen eläköitymiseen asti, keskimääräinen eläköitymisikä, ammattitautitilastot, työurien pituus (ja miksi työurat päättyvät työkyvyn menettämiseen, irtisanomiseen jne.) Suoritettut kurssit ja kortit (saako alakohtaisesti)? Kysely, jolla kartoitetaan työsuojelutoiminta on järjestetty työpaikalla
Työnopastus	Asioiden esiin tuominen ja tiedottaminen (hyvät ja huonot käytännöt), vertaistuki	Alueellinen yhteistyö (jaoston puitteissa, tsv-tapaamiset)	Ohjeistaa, neuvoo, tiedottaa, kouluttaa	
Ikäohjelma	Tes-esitykset		Neuvottelee työnantajaliiton kanssa sopimuksista ja valvoo	Työurien pituus
			Ei työajan pidennykselle	

3. TAVOITE: JÄRJESTÄYTYMISASTEEN NOSTAMINEN ELINTARVIKEALAN TYÖPAIKOILLA

Työhuonekunta:	Ammattiosasto:	Aluejärjestö:	Keskusliitto:	Mittarit:
Liiton tarkoituksesta kertominen, mitä liitto tekee ja on tehnyt	Toimintaa ja se näkyväksi Laaditaan vuosittainen suunnitelma järjestämisestä osaston toiminta-alueella	Tekee samaa kuin ammattiosasto mutta koko alueella	Valtakunnalliset tapahtumat	Jäsenmäärän kehitys, järjestäytymisasteen kehitys Uusien jäsenten määrä, eroavien jäsenten määrä (lähteneiden syyt)
Liiton jäsenyyden tarjoaminen kaikille työntekijöille (kaikkien aktivointi, kasvokkain jäsenyyden tarjoaminen kaikille)	Pienet työpaikat, yhteydenpito ja apu Nuorisosaosto (jatkuvuutta mukaan toimintaan)	Tukee pieniä ammattiosastoja	Näkyvää, ihmisläheistä julkisuutta, positiivinen ja uskottava	
Lm:t ja tsv:t näkyviä hahmoja työpaikalla, työhuonekunnan toiminnan elvyttäminen		Kartoittaa alueen elintarvikealan työpaikkojen järjestäytyminen	Onnistunut edunvalvonta	
			Materiaalit ja tuki jäsenhankintaan	
			Elintarvikealan ammattiin opiskelevien jäsenhankinta oppilaitoksissa	

4. TAVOITE: EPÄTYYPILLISTEN TYÖSUHTEIDEN MÄÄRÄN VÄHENTÄMINEN ELINTARVIKEALALLA

Työhuonekunta:	Ammattiosasto:	Aluejärjestö:	Keskusliitto:	Mittarit:
Sopimuksia joilla rajoitetaan epätyypillisiä työsuhteita	Tukee työhuonekuntia ja työpaikkojen luottamushenkilöitä	Koulutus, tiedotus, verkostoituminen	Tiedotus epätyypillisten työsuhteiden ongelmista	Eri työsuhdemuotojen tilastointi Selvitys, kuinka paljon on paikallisia sopimuksia, joilla on rajattu epätyypillisten työsuhteiden käyttöä työpaikalla
Tiedotus	Tietää kentän tilanteen alueensa työpaikoilla	Tiedotus ammattiosastoille ja luottamushenkilöille	Päätäjiin ja lainsäädäntöön vaikuttaminen keskusjärjestön kautta	
Pyrkii vaikuttamaan työnantajan asenteisiin			Työehtosopimukset	

5. TAVOITE: KOTIMAISTEN ELINTARVIKKEIDEN JA ALAN TYÖPAIKKOJEN PUOLESTA TOIMIMINEN

Työhuonekunta:	Ammattiosasto:	Aluejärjestö:	Keskusliitto:	Mittarit:
Suosia kotimaisia, kannustetaan ostamaan	Kuntien julkiset elintarvikehankinnat ja elinkeinopolitiikka (kuntapäätäjät)	Järjestää kampanjointia	Tiedottaminen, medianäkyvyys	Tapahtumien, markkinoinnin, yhteistyön määrä, kampanjoinnin huomioarvon arviointi Kuntien elintarvikehankintojen kotimaisuusaste
Oman työn arvostus	Yhteistyö paikallisten sidosryhmien kanssa	Paikalliset tuotteet julkisiin keittiöihin	Pakolliset alkuperämerkinnät	
			Kampanjointi kotimaisen ruuan puolesta, päätäjien lobbaus, yhteistyön organisointi	

6. TAVOITE: ANSIOSIDONNAISEN TYÖTTÖMYYSTURVAN JA TYÖTTÖMYYSKASSAJÄRJESTELMÄN PUOLUSTAMINEN

Työhuonekunta:	Ammattiosasto:	Aluejärjestö:	Keskusliitto:	Mittarit:
Tiedottaminen jäsenille työttömyysturvasta, erityisesti kun tulee irtisanomisia (työttömyysturvainfot)	Tiedottaminen jäsenille Koulutus Työttömistä jäsenistä huolehtiminen	Tiedottaminen jäsenille Koulutus	Vaikuttaminen päätäjiin ja lainsäädäntöön Yhteistyö muiden ammattiliittojen ja työttömyyskassojen kanssa sekä keskusjärjestön puitteissa Tiedottaminen jäsenille Koulutus	Työttömyysturvan kehittyminen Poliittisen vaikuttamisen arviointi, lobbauksen arviointi?
			Materiaalit	
			Valmius puolustaa ja kehittää työttömyysturvaa	

Liiton taloudellisen toiminnan tavoitteena on liiton toiminnan ja palveluiden turvaaminen liiton jäsenille olemassa olevilla voimavaroilla. Se vaatii liiton päättäjiltä strategista näkemystä liiton tulevaisuudesta sekä eteenpäin vievää päätöksentekoa.

PÄÄPERIAATTEET

- Liiton toiminta on jäsenlähtöistä, hyvin suunniteltua ja organisoitua sekä kustannustehokkaasti toteutettua
- Liiton varsinaisen toiminnan menojen ja jäsenmaksutulojen erotus on kestävällä tasolla
- Liiton kokonaisjäsenmaksu on teollisuusliittojen keskimääräisellä ja kilpailukykyisellä tasolla
- Liiton taloutta hoidetaan huolellisesti, jolloin liitto säilyy vahvana ja sillä on hyvä työtaistelunvalmius

JÄSENMAKSUTULOT

Elintarvikealan työpaikkojen määrään ja työntekijöiden työtehtäviin tulee myös seuraavan viiden vuoden aikana vaikuttamaan automatisaation, robotisaation ja digitalisaation lisääntyminen alan yrityksissä.

Uusia elintarvikealan työpaikkoja syntyy todennäköisesti lähinnä pieniin yrityksiin, joissa työntekijöiden järjestäytymisen eteen pitää tehdä enemmän töitä kuin keskisuurissa tai isoissa yrityksissä, joissa on jo liiton luottamusmiesorganisaatio.

Eläkkeelle jää vuosittain merkittävä määrä liiton maksavia jäseniä, heistä arviolta 50-100 siirtyy vuosittain liiton vapaaajaseksi. Jotta maksavien jäsenten määrä saadaan pysymään nykyisellä tasolla tai käännettyä nousuun, on tehtävä suunnitelmallista järjestämistyötä ja jäsenhankintaa. Merkittävää jäsenmaksutulojen nousua ei ole näköpiirissä.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitusvarallisuuden huolellinen hoitaminen ja sen säilyttäminen on liiton perustehtävän toteuttamisen kannalta oleellisen tärkeää. Sijoitussuunnitelma hyväksytään vuosittain liittohallituksessa. Sijoitustoiminnassa tarvitaan myös riskinottoa, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Riskin arvioinnissa tarkastellaan sijoitusomaisuutta kokonaisuutena ja yksittäisen sijoituskohteen riskisyyttä arvioidaan sen mukaan, mikä sen vaikutus on koko sijoitusomaisuuden riskiin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MAHDOLLISET MUUTOKSET

Liiton toimintaympäristössä voi edustajakokouskauden aikana tapahtua isojakin muutoksia, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia sekä liiton että työttömyyskassan toimintaan ja talouteen. Liiton hallinnolla on oltava valmiudet arvioida toimintaympäristön muutoksia ja tehdä tarpeellisia päätöksiä liiton toimintojen ja jäsenten palveluiden turvaamiseksi.

1. Ansiosidonnainen työttömyysturva ja nykyisenkaltainen työttömyyskassajärjestelmä ovat uhattuna, sillä niihin kohdistuu merkittäviä muutospaineita.
2. Vuoden 2018 alusta voimaan astuva ammatillisen koulutuksen uudistus siirtää koulutusta nykyistä enemmän oppilaitoksista työpaikoille, mikä voi vähentää elintarvikealan työntekijöiden määrää alan työpaikoilla.
3. SAK:laisen ay-liikkeen sisäiset muutokset, kuten liittofuusiot ja koulutustoiminnan järjestäminen, voivat vaikuttaa myös SEL:n toimintaan ja talouteen.
4. Kotimainen alkutuotanto kamppailee kannattavuusongelmien kanssa. Kotimaisen alkutuotannon toimintaedellytykset on turvattava. Ilman suomalaista maataloutta ei ole myöskään kotimaista elintarviketeollisuutta samassa laajuudessa kuin nyt on.
5. Kotimaisen ruuan ja suomalaisen työn arvostus on nousussa. Tämä tarkoittaa koko kotimaiselle elintarvikeketjulle mahdollisuutta kasvaa, kehittyä ja työllistää nykyistä enemmän. Myös elintarvikkeiden viennillä on suuret kasvumahdollisuudet, mikä voi synnyttää lisää työpaikkoja Suomeen.

1 § YHDISTYKSEN NIMI, KOTIPAikka JA TOIMINTA-ALUE

1. Yhdistyksen nimi on Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry, ruotsiksi Finlands Livsmedelsarbetareförbund SEL rf. Yhdistystä nimitetään näissä säännöissä liitoksi ja sen jäsenyhdistyksiä ammattiosastoiksi ja aluejärjestöiksi.
2. Liiton kotipaikka on Helsingin kaupunki.
3. Liiton toiminta-alueena on koko Suomi.

2 § LIITON TARKOITUS JA TOIMINNAN LAATU

1. Liiton tarkoituksena on koota kaikki elintarviketeollisuuden aloilla työskentelevät työntekijät yhteistoiminnan avulla parantamaan työ- ja palkkaehtojaan sekä toimimaan työntekijöiden yhteiskunnallisen aseman ja sivistystason kohottamiseksi.
2. Tarkoituksensa toteuttamiseksi liitto
  - a) edistää ammattiosastojen perustamista sellaisille paikkakunnille, missä se työntekijöiden lukumäärän huomioiden on mahdollista ja liittohallitus katsoo perustamisen tarpeelliseksi;
  - b) avustaa ja tukee ammattiosastojensa jäseniä näiden toimiessa työ- ja palkkaolojensa parantamiseksi sekä voimassa olevan työläinsäädännön ja sosiaalisten lakien noudattamisessa;
  - c) erilaisin avustusmuodoin pyrkii turvaamaan ammattiosastojensa jäseniä niissä tilanteissa, joista näissä säännöissä ja lähemmin liiton edustajakokousten päätöksissä on määrätty;
  - d) mahdollisuuksiensa mukaan edistää ammattiosastojensa jäsenten opiskelua ja ammattikasvatusta kurssien, esitelmien ym. samantapaisen toiminnan avulla;
  - e) on yhteistoiminnassa ja keskinäissopimuksissa sellaisten koti- ja ulkomaisten liittojen ja järjestöjen kanssa, joilla on sama tarkoitus ja periaate kuin liitollakin;
  - f) osallistuu yhteistyöhön kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa edustajakokouksen ja liittovaltuuston päättämin tavoin;
  - g) järjestää majoitus- ja virkistystoimintaa jäsenilleen.

3 § LIITON JÄSENET

1. Liiton jäseniksi voivat liittyä kaikki elintarviketeollisuuden aloilla työskentelevien työntekijöiden muodostamat rekisteröidyt yhdistykset eli ammattiosastot sekä niiden muodostamat rekisteröidyt aluejärjestöt, jotka liittohallitus hyväksyy, ja joiden jäsenillä ei ole esteitä näiden sääntöjen ja liiton edustajakokousten päätöksien noudattamiseen eivätkä he kuulu liiton toimintaa ja periaatteita vastustaviin järjestöihin.
2. Paikkakunnalle voidaan perustaa ammattiosasto, mikäli liittohallitus paikalliset olosuhteet tutkittuaan katsoo sen tarpeelliseksi.
3. Ammattiosaston on liityttävä kaikkine jäsenineen liittoon sekä siihen aluejärjestöön, jonka alueella ammattiosaston kotipaikka sijaitsee. Ammattiosasto velvoitetaan lähettämään liitolle henkilötiedot uusista ja siirtävistä jäsenistään.
4. Aluejärjestö on määrättyllä alueella toimiva järjestö, jonka jäseninä ovat sen alueella toimivat ammattiosastot. Aluejärjestön rajat määrittelee liittohallitus.

4 § JÄSENMAKSUT

1. Osaston jäsen on velvollinen suorittamaan jäsenmaksua.
Jäsenmaksu on liittovaltuuston vuosittain vahvistama prosenttiosuus veron ennakonpidätyksen alaisesta palkkatulosta, ansionmenetyksen korvauksesta, muusta työnantajan suorittamasta korvauksesta ja työttömyyskassan maksamasta veronalaisesta etuudesta.

Yksityiskohtaisista jäsenmaksutulkinnoista ja ohjeista päättää liittohallitus.

Ne jäsenet, joilla ei ole edellä mainittuja tuloja ja joita ei ole vapautettu 5 §:n mukaisesti jäsenmaksujen maksamisesta, maksavat liiton hallituksen vuosittain vahvistamaa vähimmäisjäsenmaksua.

Yrittäjäksi ryhtyvä jäsen on velvollinen suorittamaan liiton hallituksen vuosittain vahvistamaa yrittäjien jäsenmaksua.

Itse maksavan ammattiosaston jäsenen on jäsenmaksua maksaessaan ilmoitettava sekä maksukausi, että palkan suuruus rehellisesti.

2. Rästiin jääneet jäsenmaksut pitää maksaa 26 viikon kuluessa ajankohdasta johon jäsenmaksut kohdistuvat.
3. Ammattiosasto ei saa määrätä muuta jäsenmaksua jäsenilleen ilman liittohallituksen lupaa.
4. Liittohallituksella on tarpeen mukaan oikeus asettaa ammattiosaston jäsenten suoritettavaksi enintään varsinaista jäsenmaksua vastaava ylimääräinen jäsenmaksu. Työtaistelun aikana työssä olevilta jäseniltä voidaan kuitenkin periä liittovaltuuston tai liittohallituksen määräämä suurempikin ylimääräinen jäsenmaksu. Ylimääräisen jäsenmaksun laiminlyönnistä ovat voimassa samat jäsenoikeutta rajoittavat seuraukset kuin varsinaistenkin jäsenmaksujen laiminlyönnistä.
5. Ammattiosaston toimintakustannusten peittämiseksi liitto palauttaa ammattiosastolle jäsenmaksusta liittovaltuuston vuosittain vahvistaman prosenttiosuuden, vähintään kuitenkin 12 % osaston jäsenten liitolle maksamista jäsenmaksuista.

5. Ammattiosaston toimintakustannusten peittämiseksi liitto palauttaa ammattiosastolle jäsenmaksusta liittovaltuuston vuosittain vahvistaman prosenttiosuuden, vähintään kuitenkin 12 % osaston jäsenten liitolle maksamista jäsenmaksuista.

Aluejärjestön toiminnan rahoittamiseksi liitto antaa tukimaksua valtuuston vahvistaman toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti, ottaen huomioon aluejärjestön koon ja olosuhteet.

Jäsenmaksupalautuksia ei makseta ennen kuin ammattiosasto on toimittanut liittoon edellisen vuoden sääntömääräisen syyskokouksen toimihenkilöiden valintailmoituksen ja kuluvalle vuodelle hyväksytyt toimintasuunnitelman.

5 § LIITON JÄSENMAKSUSTA VAPAUTUMINEN

1. Jäsenmaksuista vapautuminen
Työtön jäsen on vapautettu jäsenmaksujen maksamisesta ajan, jolta hän ei saa 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa eikä kassan maksamaa työttömyyspäivärahaa tai muuta etuutta.
Lisäksi jäsen on vapautettu jäsenmaksujen suorittamisesta, jos hän on ollut poissa työmarkkinoilta
  - a) sairauden, tapaturman tai laitoshoidon vuoksi sen jälkeen kun työnantajan palkanmaksu on päättynyt,
  - b) opiskelun vuoksi,
  - c) varusmies- tai siviilipalvelun tai reservin kertausharjoitusten vuoksi,
  - d) äitiys-, isyys- tai vanhempainloman tai hoitovapaan sekä vaikeasti sairaan lapsen hoitoon osallistumisen vuoksi,
  - e) ollessaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa, mutta ei ole oikeutettu kassan maksamaan työttömyyspäivärahaan tai muuhun etuuteen tai muun näihin verrattavan syyn vuoksi,
  - f) suorittaessaan enintään 12 kuukautta kestävästä vapausrangaistuksesta.

Jäsen on velvollinen ilmoittamaan jäsenrekisteriin jäsenmaksusta vapautumisesta.

Myöhemmin kuin 26 viikon kuluessa tehtyä ilmoitusta ei oteta huomioon, ellei ilmoituksen laiminlyöntiin ole ollut pätevää syytä.

2. Vapaaajäsenoikeus
Oltuaan yhdenjaksoisesti 25 vuotta ammattijärjestöjen jäsenenä, joista viimeiset viisi vuotta SEL:n ammattiosaston jäsenenä, jäsen saa vapaaajäsenoikeudet eläkkeelle jäädessään.
Vapaaajäsenoikeudet myöntää hakemuksesta liittohallitus.

6 § LIITOSTA EROAMINEN TAI EROTTAMINEN

1. Jos ammattiosasto toimii olennaisesti vastoin liiton sääntöjä ja päätöksiä, liittohallitus voi erottaa sen liitosta.
2. Erotetulla ammattiosastolla on oikeus 60 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan kirjallisesti valittaa liittovaltuustolle.
3. Jos ammattiosasto kieltäytyy erottamasta jäsentä, joka toimii olennaisesti liiton tai ammattiosaston sääntöjen vastaisesti tai vastoin edustajakokouksen, liittovaltuuston tai liittohallituksen päätöksiä, liittohallituksella on oikeus erottaa ammattiosasto liitosta.
4. Ammattiosaston, joka haluaa erota liitosta, on ilmoitettava siitä liittohallitukselle liittäen mukaan niiden kokousten pöytäkirjat, joissa eroamisesta on päätetty. Jäsenyys lakkaa kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä ensiksi seuraavan kesä- tai joulukuun viimeisenä päivänä.
5. Liitosta eroamista koskeva asia on käsiteltävä kahdessa ammattiosaston kokouksessa, joiden välillä tulee olla vähintään 7 päivää ja joiden kokouksissa on maininta eroamisasian päättämisestä kokouksessa. Ehdotus ammattiosaston eroamisesta liitosta raukeaa, ellei vähintään 3/4 ammattiosaston jäsenistä sitä viimeksi pidetyssä kokouksessa kannata.
6. Jos ammattiosasto purkautuu, ammattiosaston johtokunta toimii selvitysmiehenä. Pesän selvityksen jälkeen on jäljelle jääneet varat luovutettava sille rekisteröidylle ammattiosastolle, johon puretun ammattiosaston jäsenet siirtyvät jäseniksi. Liitto ei vastaa ammattiosaston veloista.

7 § TIEDONANNOT

1. Ammattiosaston on lähetettävä liitolle liittohallituksen edellyttämät tilasto- ja muut tiedot.
2. Liiton toimintaa koskevat tiedonannot julkaistaan liiton jäsenlehdessä.

8 § EDUSTAJAKOKOUS

1. Liiton ylintä päätäntävaltaa käyttää edustajakokous.
2. Varsinainen edustajakokous pidetään joka viides vuosi marraskuun loppuun mennessä liittohallituksen päättämänä ajankohtana.

Kutsu varsinaiseen edustajakokoukseen on postitettava ammattiosastoille ja aluejärjestöille viimeistään viisi kuukautta ennen edustajakokouksen alkua.

3. Ylimääräinen edustajakokous on kutsuttava koolle, jos liittovaltuusto niin päättää tai 1/3 osastoista pyytää sitä kirjallisesti liittohallitukselta erikseen ilmoitettavaa asiaa varten. Kutsu ylimääräiseen edustajakokoukseen on kirjallisesti toimitettava osastoille viimeistään kahta kuukautta ennen kokousta. Ylimääräisessä edustajakokouksessa voidaan päättää ainoastaan niistä asioista, joita varten se on koolle kutsuttu.
4. Edustajat edustajakokoukseen valitaan vaalipiireissä suhteellista ja salaista vaalitapaa noudattaen siten kuin vaalijärjestyksessä on määriteltä. Kustakin vaalipiiristä valitaan yksi edustaja alueen ammattiosastojen kutakin alkavaa 400 sopimusalkoista jäsentä kohti. Jäsenmäärä lasketaan edellisen vuoden syyskuun viimeisen päivän tilanteen mukaan.
5. Äänioikeutettuja omalla sopimusalallaan ovat ammattiosastojen jäsenet, jotka ennen vaaleja ovat maksaneet jäsenmaksunsa vähintään 13 viikolta. Ammattiosaston opiskelijajäsenillä ei ole äänioikeutta. Liiton jäsenmaksusta vapautetulla jäsenellä on äänioikeus.
6. Vaaleissa noudatetaan liiton vaalijärjestyksessä määrättyä suhteellista ja salaista vaalitapaa, joka toimitetaan henkilökohtaisena suhteellisenä listavaalina siten, että kukin äänestäjä antaa yhden äänen haluamalleen ehdokkaalle. Vaaliliiton ehdokkaiden keskinäinen järjestys määräytyy ehdokkaiden henkilökohtaisten äänimäärien mukaan. Tasatulokset ratkaistaan arvalla.
7. Vaali toimitetaan edustajakokouksen hyväksymän vaalijärjestyksen ja liittohallituksen siihen perustuvien määräysten mukaan.
8. Liittohallituksen on ilmoitettava ammattiosastoille ja aluejärjestöille vaalien aika ja vaalipiirien edustajamäärät.

9. Vaalikelpoinen on sopimusallallaan jokainen ammattiosaston jäsen, joka, on maksanut jäsenmaksunsa vähintään 26 viikolta tai vapautettu jäsenmaksuista maksettuaan kuitenkin jäsenyytensä aikana jäsenmaksua 26 viikolta, ei ole liiton palveluksessa eikä opiskelijajäsen. Jäsenmaksu on oltava maksettu ennen kuin ehdokaslistat on toimitettu keskusvaalilautakunnalle.
10. Edustajakokouksessa kullakin edustajalla on yksi ääni. Jos äänet päätöksiä tehtäessä menevät tasan, puheenjohtajan ääni ratkaisee. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä, ellei toisin ole määrätty. Lippuäänestyksissä ja vaaleissa äänten mennessä tasan asia ratkaistaan arvalla.
11. Liiton palveluksessa olevilla henkilöillä on puheoikeus. Liittohallituksen ja liittovaltuuston jäsenillä on puhe- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta, ellei heitä ole valittu kokousedustajiksi. Puhe- ja esitysoikeus on myös tilintarkastajilla.
12. Vaalit toimitetaan suljetulla lippuäänestyksellä, äänestykset avoimesti joko kädennostolla tai nimenhuudolla. Päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä, ellei näissä säännöissä ole toisin määrätty.
13. Liittohallitus valmistelee edustajakokouksessa esille tulevat asiat ja laatii kokouksen työjärjestyksen. Ne postitetaan ammattiosastoille ja edustajille viimeistään kaksi viikkoa ennen edustajakokousta.
14. Jos ammattiosastot haluavat esittää joitakin asioita edustajakokouksen käsiteltäväksi, esitykset on toimitettava kirjallisesti liittohallitukselle viimeistään kolme kuukautta ennen kokousta, paitsi niistä asioista, joista on kokouskutsussa mainittava neljä kuukautta ennen kokousta. Myöhemmin esitettäviä, ei kuitenkaan kokouskutsussa mainittavia asioita, otetaan edustajakokouksessa käsiteltäväksi ainoastaan kokouksen vähintään 3/4:n enemmistöllä tekemällä päätöksellä.
15. Varsinaisen edustajakokouksen tehtäviin kuuluu:
  - a) hyväksyä kokouksen työjärjestys;
  - b) käsitellä edellisen toimintakauden toimintaa ja varainhoitoa;
  - c) hyväksyä säännöt ja tehdä niihin tarvittavat muutokset;
  - d) käsitellä edustajakokoukselle tehdyt esitykset;
  - e) valita liittohallituksen puheenjohtaja, jota kutsutaan liittopuheenjohtajaksi ja muut 16 varsinaista jäsentä ja heille kaksi henkilökohtaista varajäsentä ja kymmenen yleisvarajäsentä sekä kaksi tilintarkastajaa ja varatilintarkastajaa;
  - f) valita liittovaltuuston puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa sekä muut varsinaiset 30 jäsentä ja kullekin heistä kaksi henkilökohtaista varajäsentä ja 20 yleisvarajäsentä.

9 § LIITTOVALTUUSTO

1. Edustajakokousten välisenä aikana päätäntävaltaa käyttää liittovaltuusto. Sen muodostavat varsinaisessa edustajakokouksessa valitut puheenjohtaja sekä ensimmäinen ja toinen varapuheenjohtaja sekä 30 mahdollisuuksien mukaan eri vaalipiireistä ja eri ammattialoilta valittua varsinaista jäsentä ja kunkin kaksi henkilökohtaista varajäsentä sekä 20 yleisvarajäsentä.
2. Jos liittovaltuuston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja eroaa kesken edustajakokouksen, liittovaltuusto valitsee keskuudestaan eroavan tilalle uuden puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan loppukaudeksi:
  - a) Jos liittovaltuuston jäsen siirtyy pysyvästi pois liiton järjestäytymisalalta tai pois työelämästä, hänen on erotettava liittovaltuuston jäsenyydestä;
  - b) liittovaltuuston jäsenen, joka ilman hyväksyttävää syytä on poissa kolmesta peräkkäisestä liittovaltuuston kokouksesta, katsotaan eronneen liittovaltuuston jäsenyydestä. Hänen tilalleen siirtyy henkilökohtainen varajäsen.
3. Liittovaltuuston tehtävänä on:
  - a) päättää edustajakokousten välisenä aikana kaikista liiton toiminta-alaan kuuluvista asioista, joista edustajakokous ei ole päätöstä tehnyt tai joita liittohallitus tai liiton ammattiosastot esittävät, mikäli ne eivät näiden sääntöjen mukaan kuulu edustajakokouksessa päätettäviin asioihin;
  - b) valvoa liittohallituksen toimintaa ja liiton varojen hoitoa sekä toimitsijain työskentelyä;

- c) tutkia ja antaa lausuntonsa huomautuksista, joita on tehty liittohallitusta tai toimitsijoita vastaan;
  - d) suunnitella yhdessä liittohallituksen kanssa liiton työehto-sopimuspolitiikkaa ja järjestö-, talous-, tiedotus- ja koulutustoimintaa;
  - e) päättää liiton sääntöihin perustuvasta varsinaisesta ja ylimääräisestä jäsenmaksusta;
  - f) päättää mahdollisesta ylimääräisestä edustajakokouksen pitämisestä.
4. Liittovaltuuston sääntömääräisiä kokouksia ovat kevätkokous ja syyskokous. Muita kokouksia liittovaltuusto pitää silloin, kun liittohallitus katsoo sen välttämättömäksi tai kun liittovaltuuston jäsenten enemmistö sitä vaatii. Liittovaltuusto on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi 16 jäsentä on läsnä.
5. Vuoden alkupuolella pidetään kevätkokous, jossa
- a) esitellään liiton toimintakertomus sekä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus edelliseltä tilikaudelta
  - b) vahvistetaan tilinpäätös ja päätetään vastuuvapauden myöntämisestä liittohallitukselle ja muille tilivelvollisille
  - c) käsitellään muut esille tulevat asiat

Vuoden loppupuolella pidetään syyskokous, jossa:

- a) vahvistetaan toiminta- ja taloussuunnitelma seuraavalle kalenterivuodelle;
- b) vahvistetaan liiton jäsenmaksu seuraavalle kalenterivuodelle;
- c) käsitellään muut esille tulevat asiat.

Liittohallituksen jäsenillä ja liiton toimitsijoilla on puhe- ja esitysoikeus liittovaltuuston kokouksessa.

- 6. Kutakin kokousta varten liittovaltuusto valitsee keskuudestaan tarvittavat pöytäkirjan tarkastajat, ääntenlaskijat ja valiokunnat.
- 7. Liittovaltuusto kutsutaan sääntömääräiseen kokoukseen vähintään 14 päivää ja ylimääräiseen kokoukseen vähintään kolme päivää ennen kokousta lähetettävällä kirjeellä.

10 § LIITTOHALLITUS

- 1. Edustajakokouksen valitsema liittohallitus edustaa liittoa ja johtaa sen toimintaa näiden sääntöjen ja edustajakokousten sekä liittovaltuuston päätösten perusteella.
- 2. Liittohallitukseen kuuluu liittopuheenjohtaja ja 16 muuta varsinaista jäsentä sekä kunkin kaksi henkilökohtaista varajäsentä ja kymmenen yleisvarajäsentä. Liittohallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.
- 3. Liittohallituksen toimiaika alkaa valintapäätöksestä ja päättyy siihen, kun uusi on valittu.
- 4. Liittohallitus kokoontuu liittopuheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta niin usein kuin asiat vaativat.
- 5. Liittohallitus on päätösvaltainen, kun liittopuheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi kahdeksan jäsentä on läsnä. Jos liittohallituksen jäsen jättää pöytäkirjaan eriävän mielipiteensä, hän ei ole vastuussa liittohallituksen tekemästä tätä kohtaa koskevasta liittohallituksen päätöksestä.
- 6. Liittohallituksen jäsenen, joka ilman hyväksyttävää syytä on poissa kolmesta peräkkäisestä liittohallituksen kokouksesta, katsotaan eronneen liittohallituksen jäsenyydestä. Hänen tilalleen siirryy henkilökohtainen varajäsen. Jos liittohallituksen jäsen saa pysyvän eläkepäätöksen, on hänen erottava liittohallituksen jäsenyydestä.
- 7. Liittohallituksen tehtävänä on:
  - a) johtaa ja ohjata liiton toimintaa sekä huolehtia edustajakokouksen ja liittovaltuuston päätösten noudattamisesta ja täytäntöönpanosta valtuuston esittämällä tavalla;
  - b) käsitellä tilinpäätös ja huolehtia siitä, että liiton taloutta hoidetaan huolellisesti ja että liiton tuloista ja maksetuista menoista annetaan selvitys puolivuositain;

- c) esittää liittovaltuustolle toiminta- ja tilikertomukset edelliseltä tilikaudelta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmat tulevalle kaudelle;
  - d) käsitellä ammattiosastojen esittämät tai muuten esille tulevat asiat;
  - e) palkata liitolle tarvittava henkilökunta sekä, milloin aihetta ilmenee, erottaa heidät toimestaan;
  - f) kutsua edustajakokous ja liittovaltuusto koolle;
  - g) pitää jäsenluetteloa ammattiosastojen jäsenistä.
8. Jos liittopuheenjohtaja eroaa tai erotetaan edustajakokousten välisenä aikana, liittohallitus julistaa toimen haettavaksi. Valinnan suorittaa liittovaltuusto.
9. Liiton nimen ovat oikeutetut kirjoittamaan liittopuheenjohtaja yksin ja ne toimihenkilöt tai liittohallituksen jäsenet, jotka liittohallitus siihen valitsee, kaksi yhdessä.

11 § JAOSTOT

1. Liittohallitus voi muodostaa toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsottavat jaostot.

12 § LIITON TOIMITSIJAT

1. Liittopuheenjohtajan tehtävänä on ohjata ja valvoa liiton toimintaa. Liittopuheenjohtaja johtaa työehtosopimusneuvotteluja sekä puhetta liittohallituksen kokouksissa. Hänen estyneenä ollessaan tehtäviä hoitaa varapuheenjohtaja.
Jos liittopuheenjohtaja eroaa tai erotetaan, toimii varapuheenjohtaja hänen tilallaan siihen saakka, kunnes toimi on täytetty.
2. Liittohallituksen valitseman sihteerin tehtävänä on vastata pöytäkirjojen laatimisesta ja yhdessä liittopuheenjohtajan kanssa huolehtia kokousten työjärjestyksestä sekä liiton kirjeenvaihdosta ja tehdä muut puheenjohtajan ja liittohallituksen hänelle antamat tehtävät.
3. Taloudenhoitajan tehtävänä on hoitaa liiton taloutta, laatia liittohallitukselle tilinpäätös ja välitilinpäätös sekä siihen perustuva selvitys taloudellisesta tilanteesta tilikauden ensimmäiseltä puolivuotiskaudelta sekä laatia talousarvio ja taloussuunnitelma seuraavalle kalenterivuodelle, tallettaa liikenevät rahavarat liittohallituksen hyväksymän taloussuunnitelman mukaisesti rahalaitoksiin niin, että ne ovat tarvittaessa liiton käytettävissä. Vastuunjaosta, laskentatoimesta ja sijoituksista määrätään liittohallituksen hyväksymässä talousohjesäännössä.
4. Liiton henkilökunnan velvollisuutena on liittohallituksen päätösten täytäntöönpano eivätkä henkilökuntaan kuuluvat saa ilman liittohallituksen lupaa ottaa vakinaista työtään haittaavia sivutoimia.

13 § TILIKAUSI

Liiton tilikausi on kalenterivuosi.

14 § TILINTARKASTUS

1. Liiton varsinainen edustajakokous valitsee edustajakokoukskaudeksi kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja heille kummallekin kaksi henkilökohtaista varatilintarkastajaa.
2. Tilinpäätöksen tulee olla valmiina viimeistään maaliskuun 31.päivänä luovutettavaksi tilintarkastajille.
3. Tilintarkastajien tulee antaa liittovaltuustolle osoitettu lausunto toimittamastaan tarkastuksesta liittohallitukselle viimeistään kaksi viikkoa ennen liittovaltuuston kevätkokousta, jossa tilinpäätös esitetään vahvistettavaksi.
1. Liiton varsinainen edustajakokous valitsee edustajakokoukskaudeksi kaksi (2) varsinaista tilintarkastajaa ja heille kummallekin henkilökohtaisen varatilintarkastajan, tai tilintarkastusyhteisön, joka voi korvata toisen tai molemmat tilintarkastajat.
2. Tilinpäätöksen tulee olla valmiina viimeistään huhtikuun 30.päivänä luovutettavaksi tilintarkastajille. Heidän tulee antaa liittovaltuustolle osoitettu lausunto toimittamastaan tarkastuksesta liittohallitukselle viimeistään kaksi viikkoa ennen kevätkokousta.
3. Tilintarkastajat ovat oikeutettuja tutkimaan liiton taloutta ja hallintoa milloin tahansa huomattessaan siihen olevan tarvetta.

4. Tilintarkastajat ovat oikeutettuja tutkimaan liiton taloutta ja hallintoa milloin tahansa huomattessaan siihen olevan tarvetta.

15 § NEUVOA-ANTAVA JÄSENÄÄNESTYS

1. Jos edustajakokousten väliaikana ilmenee asioita, joita liittovaltuusto ei katso voivansa ratkaista ja jotka merkityksensä vuoksi vaativat koko liiton jäsenistön mielipiteen selville saamista, liittohallitus voi toimeenpanna jäsenäänestyksen.
2. Jäsenäänestys on toimeenpantava myös, jos vähintään 1/3 liiton ammattiosastoista sitä vaatii ja samalla kirjallisesti esittää asian, josta äänestys on toimitettava.
3. Jäsenäänestykseen saavat osallistua ne ammattiosastojen jäsenet, joita käsittelyssä oleva asia koskee ja jotka ovat suorittaneet sääntöjen mukaiset jäsenmaksunsa liitolle.
4. Jäsenäänestys toimitetaan liittohallituksen määräämänä aikana. Äänestys on kuitenkin toimitettava viimeistään kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun esitys on saapunut liittohallitukselle. Äänestyksen alaisiksi asetetaan ainoastaan kaksi vastakkaista ehdotusta.
5. Jäsenäänestys voidaan toimittaa kyseistä asiaa varten koolle kutsutussa ammattiosaston kokouksessa, postitse tai muulla liittohallituksen päättämällä tavalla. Yksityiskohtaiset äänestysohjeet antaa liittohallitus.
6. Liittohallitus tiedottaa äänestystuloksesta ammattiosastoille kirjeellä tai liiton jäsenlehdessä. Jos äänestyksen alaisena ollutta esitystä kannattaa vähintään 2/3 äänestykseen osallistuneista, esitys pannaan heti täytäntöön, ellei äänestystä toimeenpantaessa ole toisin määrätty.

16 § TYÖEHTOSOPIMUSTOIMINTA

1. Liittovaltuusto ja liittohallitus johtavat ja ohjaavat liiton työehtosopimusneuvotteluja ja niiden valmisteluja. Työehtosopimuksen irtisanomisesta päättää liittohallitus ja sen jatkamisesta liittovaltuusto. Sopimusalakohdaisten ja keskusjärjestötason neuvottelutulosten hyväksymisestä tai hylkäämisestä päättää liittovaltuusto tai sen valtuuttamana liittohallitus. Ammattiosastot ja luottamusmiehet osallistuvat valmisteluihin tekemällä ehdotuksia ja käsittelemällä työehtosopimustilannetta kokouksissa ja koulutustilaisuuksissa. Ennen päätöksen tekemistä neuvottelutulos voidaan alistaa jäsenäänestykseen tai pyytää siitä ammattiosastojen lausunto.
2. Jäsenäänestykseen saavat osallistua ne ammattiosastojen jäsenet, joita käsittelyssä oleva työehtosopimus koskee ja joiden jäsenyys on kunnossa. Äänestys voidaan järjestää myös postitse. Liittohallitus vahvistaa äänestys- ja osastokäsittely ohjeet.

TYÖTAISTELU

1. Liittovaltuusto päättää työehtosopimuksen uudistamiseen liittyvistä työtaistelutoimenpiteistä, jos kyseessä on lakko. Mikäli alalle on saavutettu neuvottelutulos ja se on alistettu jäsenäänestykseen, päätöstä työtaistelun aloittamisesta ei voida tehdä, ellei yli puolet jäsenäänestykseen osallistuneista ole hylännyt neuvottelutulosta.
2. Jos työnantajapuoli toimeenpanee työsulun tai muun työtaistelutoimenpiteen, liittohallituksen tulee ryhtyä tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin, jolloin voidaan välittömästi esittää työtaisteluhka.
3. Liittovaltuustolla on oikeus lopettaa työtaistelu, jos se katsoo sen liiton edun mukaiseksi.
4. Liittovaltuuston ja liittohallituksen päättämät työtaistelut ovat ammattiosastoja ja niiden jäseniä sitovia. Jos ammattiosasto toimii vastoin liittovaltuuston tai liittohallituksen päätöksiä, sillä ei ole oikeutta liiton avustuksiin eikä muuhun liiton tukeen.
5. Jos asia koskee paikallista työehtosopimusta, ammattiosaston on noudatettava kaikessa toiminnassa tämän pykälän määräyksiä sekä liittovaltuuston ja liittohallituksen päätöksiä. Työtaistelutoimenpide, lakko, saarto tai jokin muu hyväksytty toimenpide, jonka ammattiosasto paikallisesti julistaa, on sitova, jos toimenpiteelle on saatu liittohallituksen tai liittovaltuuston lupa.

17 § AVUSTUS TYÖTAISTELUSSA

1. Lakkoon tai sulkoon joutuneille liiton ammattiosastojen jäsenille annetaan avustusta seuraavissa tapauksissa:
  - a) lakossa, jonka liittohallitus on hyväksynyt;
  - b) työsulussa, joka on johtunut liittohallituksen hyväksymistä vaatimuksista ja joissa ammattiosasto on toiminut näiden sääntöjen ja liittohallituksen ohjeiden mukaisesti;
  - c) os ammattiosaston jäsenet ovat joutuneet lakkoon tai työsulkuun jonkin toisen liiton työriidan johdosta, jonka liittohallitus on tunnustanut, tai jos työstä erottaminen tai työsulku on johtunut työntekijäin järjestäytymisestä.
2. Avustuksen suuruudesta ja suorittamisesta päättää liittohallitus ottamalla huomioon varat, mahdollisen lakkoveron ja liiton saamat avustukset.
3. Liittohallitus päättää mistä lähtien avustusta aletaan maksaa. Avustuspäiviksi lasketaan vain työpäivät.
4. Liitolta lakkoavustusta jäsenilleen saavan ammattiosaston on lähetettävä liittohallitukselle kirjallinen eritely avustettavista. Lakkotoimikunta on velvollinen informoimaan liiton keskustuomistoa lakon kannalta oleellisista asioista.
5. Kun liitto on julistanut lakon, lakkoavustukseen oikeutettuja ovat kaikki ammattiosaston jäsenet, jotka ennen lakon alkamista olivat lakkoon julistetussa työssä tai joutuivat työnantajien julistaman työsulun kohteeksi ja jotka ovat kuuluneet ammattiosastoon vähintään kuukauden. Tästä säännöksestä voidaan poiketa liittohallituksen päätöksellä. Avustusta haluavien tulee ilmoittautua ensimmäisen viikon aikana lakkoon tai työsulkuun jouduttuaan paikkakunnan asianomaiselle ammattiosastolle.
6. Jos avustusta saavan ammattiosaston jäsen saa ansiotyön, hän ei saa avustusta työssäoloajan jaksolta. Ansiotyön päätyttyä hän on heti oikeutettu avustukseen.
7. Ammattiosaston jäsen, joka ei noudata liittohallituksen antamia ohjeita, menettää oikeutensa avustukseen.

18 § TYÖTAISTELURAHASTO

1. Työtaistelurahastoon siirretään vuosittain liittohallituksen määräämä summa.
2. Rahaston varat on sijoitettava tuottavasti ja niin, että ne ovat käytettävissä työtaistelun alettua.

19 § OIKEUDENKÄYNTIAVUSTUS

1. Ammattiosaston jäsenenä vähintään kuusi kuukautta ollut ja jäsenmaksunsa vähintään kuuden kuukauden ajalta maksanut jäsen voi saada liitolta avustusta oikeudenkäynnissä, joka on aiheutunut hänen edustaessaan liittoa tai ammattiosastoa tai työsopimussuhteesta johtuneissa riita- ja rikosasioissa. Oikeusapua on haettava liitolta kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä kaikki siihen liittyvä aineisto.

Liiton lakiasioista vastaava antaa tarvittavan lausunnon, jonka jälkeen liittohallitus tekee oikeusavustusta koskevan päätöksen. Jos oikeudenkäynti on alkanut ennen kuin liittohallitus on tehnyt päätöksen asian ottamisesta liiton oikeusavun piiriin, oikeusavustus myönnetään vain poikkeustapauksissa.

Ammattiosastoon kuusi kuukautta kuulunut jäsen voi saada oikeusapua työsopimussuhteesta johtuvissa riita- ja rikosasioissa. Liittohallitus voi myöntää oikeusavun jäsenyysajasta riippumatta, jos siihen on erityisiä syitä.

Liittohallitus päättää oikeusavun myöntämisestä, ellei se määräämillään ehdoilla anna asian päättämistä liiton asianomaisille toimitsijoille.

2. Jos jäsenelle on myönnetty oikeusavustusta ja tuomioistuin velvoittaa vastapuolen korvaamaan oikeudenkäynnistä aiheutuneet kulut, korvaukset on siirrettävä liitolle.

20 § YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

1. Molemmat kotimaiset kielet tunnustetaan tasa-arvoisiksi, mutta liittohallitus voi harkintansa mukaan käyttää painatustöissä vain yhtä kieltä.
2. Näissä säännöissä ja liiton muissa säännöstoissä mainitut määräajat lasketaan määräaikalain mukaan. Jos joku tieto on lähetettävä määrätyssä ajassa, lähettämällä tarkoitetaan sen antamista postin tai lähetin kuljettavaksi tai sähköisenä viestinä. Jos tieto on toimitettava saajalle määräajassa, tieto on annettava vastaanottajan tiedoksi määräajan kuluessa.

21 § SÄÄNTÖJEN MUUTOS

Näihin sääntöihin voidaan tehdä muutoksia ja lisäyksiä liiton varsinaisessa edustajakokouksessa, jos esitetyt muutokset kannattaa vähintään 2/3 äänestyksessä annetuista äänistä.

22 § LIITON PURKAMINEN

1. Liittoa ei voida purkaa ennen kuin $\frac{3}{4}$ liiton jäsenistä sitä vaatii ja edustajakokous sen niin ikään vähintään $\frac{3}{4}$ äänten enemmistöllä hyväksyy.
2. Jos liitto purkautuu, sen jäljellä oleva omaisuus luovutetaan velkojen maksamisen jälkeen ja muiden sitoumusten ollessa täytetty elintarviketyöläisten etujen turvaamiseksi viimeisen edustajakokouksen päättämään kohteeseen.

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL RY ALUEJÄRJESTÖJEN SÄÄNNÖT HYVÄKSYTTY EDUSTAJAKOKOUKSESSA 9.6.2012 MUUTOSesitykset PUNAISELLA.

1 § NIMI JA KOTIPAikka

Yhdistyksen nimi on Elintarviketyöläisten _____ Aluejärjestö ry. Yhdistystä nimitetään näissä säännöissä aluejärjestöksi ja jäsenyhdistyksiä ammattiosastoiksi.

Aluejärjestön kotipaikka on _____.

2 § TARKOITUS JA TEHTÄVÄT

Aluejärjestön tarkoituksena on toimia Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry, ruotsiksi Finlands Livsmedelsarbetareförbund SEL rf:n, jäljempänä liitto, sääntöjen sekä edustajakokouksen, liittovaltuuston ja liittohallituksen päätösten mukaisesti ammatillisen järjestäytyneisyyden ja yhteistoiminnan kehittämiseksi elintarvikealoilla työskentelevien työntekijöiden keskuudessa, heidän yhteiskunnallisen tietoisuutensa kohottamiseksi sekä sosiaalisen ja taloudellisen asemansa parantamiseksi.

Tässä tarkoituksessa aluejärjestö toimii kiinteänä yhdyselimenä toiminta-alueen ammattiosastojen kesken, seuraa ammatillisen järjestötoiminnan tilaa, seuraa työehtojen ja työolojen tilaa, antaa lausuntoja liittohallitukselle ja järjestää tiedotus-, kokous-, juhla- ja koulutustoimintaa. Aluejärjestö järjestää yhdessä alueen ammattiosastojen kanssa yhteydet elintarvikealojen työpaikoille.

3 § ALUEJÄRJESTÖN JÄSENYYS

Liittoon kuuluvien ammattiosastojen, joiden kotipaikka sijaitsee aluejärjestön toiminta-alueella, tulee liittyä aluejärjestöön jäseneksi.

4 § TUKIMAKSU

Aluejärjestön toiminnan rahoittamiseksi liitto antaa tukimaksua ammattiosastojen henkilöjäsenmäärän sekä valtuuston vahvistaman toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti.

5 § ALUEJÄRJESTÖN KOKOUKSET

Aluejärjestön vuosikokous pidetään tammi - maaliskuun aikana. Muita kokouksia aluejärjestön hallitus voi kutsua koolle tarpeen mukaan.

Vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. Aluejärjestön toimintakertomus.
2. Tilikertomus ja toiminnantarkastajien lausunto.
3. Tilinpäätösten vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen.
4. Hallituksen puheenjohtajan valinta.
5. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten valinta.
6. Kahden toiminnantarkastajan ja kahden varatoiminnantarkastajan valinta.
7. Toiminta- ja taloussuunnitelma alkavalle kaudelle.

8. Ammattiosastojen esitykset ja muut esille tulevat asiat.

Aluejärjestön kokoukset kutsuu koolle hallitus aluejärjestön jäsenosastoille osoitettavalla kirjeellä, jossa on mainittava tärkeimmät kokouksessa esille otettavat asiat. Kutsu vuosikokoukseen on lähetettävä kahta viikkoa ja muihin kokouksiin yhtä viikkoa ennen kokousta. Kukin ammattiosasto valitsee syyskokouksessaan aluejärjestön kokouksiin kaksi edustajaa alkavaa 300 jäsentä kohti. Tämän lisäksi ammattiosasto voi, lukuun ottamatta ensimmäistä 300 jäsentä, valita yhden edustajan alkavaa 300 jäsentä kohti sekä näille henkilökohtaiset varaedustajat. Valintaoikeus perustuu osaston jäsenmäärään vuoden alussa.

Aluejärjestön tilikausi on kalenterivuosi.

6 § ALUEJÄRJESTÖN HALLITUS

Aluejärjestön hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi viidestä yhdeksään jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin ja muut tarvittavat toimihenkilöt sekä kokoontuu puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kutumana niin usein kuin asiat vaativat. Taloudenhoitaja voidaan valita hallituksen ulkopuolelta.

Aluejärjestön hallitus laatii vuosikokouksen hyväksyttäväksi toiminta- ja taloussuunnitelman ja toimittaa sen liittohallitukselle riittävän ajoissa siten, että se voidaan niveltää liiton talous- ja toimintasuunnitelman osaksi.

Hallitus on päätösvaltainen, jos puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on paikalla. Aluejärjestön nimen kirjoittavat puheenjohtaja ja sihteeri kumpikin erikseen.

7 § YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

Jos aluejärjestö purkautuu tai se lakkautetaan, sen varat luovutetaan Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:lle.

Näitä sääntöjä voidaan muuttaa, jos 2/3 äänioikeutetuista edustajista sitä aluejärjestön vuosikokouksessa kannattaa ja liiton edustajakokous muutoksen vahvistaa.

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL RY AMMATTIOSASTOJEN SÄÄNNÖT HYVÄKSYTTY EDUSTAJAKOKOUKSESSA 9.6.2012

MUUTOSesitykset punaisella.

1 § YHdistyksen nimi ja kotipaikka

Yhdistyksen nimi on _____

ja sen kotipaikka on _____

Yhdistystä nimitetään näissä säännöissä ammattiosastoksi ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:tä liitoksi. Ammattiosaston nimen ovat oikeutettuja kirjoittamaan ammattiosaston puheenjohtaja ja sihteeri yhdessä. Ammattiosasto kuuluu jäsenenä Elintarviketyöläisten _____ Aluejärjestö ry:hyn.

2 § Ammattiosaston tarkoitus ja toiminta

1. Ammattiosaston tarkoituksena on koota toiminta-alueellaan työskentelevät elintarvikealojen työntekijät Suomen Elintarviketyöläisten Liiton toimintaan elintarviketyöläisten työ- ja palkkaehtojen sekä yleensä taloudellisten, sosiaalisten, oikeudellisten etujen sekä yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi.
2. Osaston tarkoituksena on toimialueellaan 1. kohdassa tarkoitetuilla aloilla toimia jäsentensä työ- ja palkkaehtojen sekä yleisten taloudellisten, sosiaalisten ja oikeudellisten yhteiskunnallisten etujen parantamiseksi. Johtokunta määrittelee toiminta-alueen. Jos paikkakunnalla on useampi osasto, osastot sopivat keskenään toiminta-alueistaan. Jos osastot eivät pääse sopimukseen asia ratkaistaan yhdessä liittohallituksen kanssa.
3. Tarkoituksensa toteuttamiseksi osasto:
  - a) toimii jäsentensä työ- ja palkkaehtojen parantamiseksi sekä valvoo työlainsäädännön, työehtosopimusten ja muiden työntekijöiden etuja turvaavien säännösten noudattamista sekä toteuttaa yhteiskunnallista edunvalvontaa;
  - b) avustaa jäseniään niissä tilanteissa, joista liiton säännöissä määrätään;
  - c) järjestää kokouksia, koulutusta ja vapaa-ajan harrastustoimintaa;
  - d) neuvottelee ja tekee esityksiä jäsenistöä koskevissa asioissa;
  - e) toimii yhteistyössä muiden paikkakunnalla olevien järjestöjen kanssa;
  - f) kuuluu jäsenjärjestönä Suomen Elintarviketyöläisten Liittoon ja sen aluejärjestöön.

3 § Työhuonekunnat

Ammattiosasto voi muodostaa keskuudestaan johtokunnan ohjauksessa toimivia työpaikkakohtaisia työhuonekuntia, joiden säännöt johtokunta hyväksyy liiton valmistamien malliohjesääntöjen pohjalta.

4 § Jäsenyys

1. Jäseneksi ammattiosastoon voidaan hyväksyä jokainen toiminta-alueella työskentelevä elintarvikealojen tai lähialojen työntekijä, joka hyväksyy liiton ja ammattiosaston tarkoituksen ja säännöt, eikä ole henkilökohtaisten sitoumusten tai muiden syiden vuoksi estynyt noudattamasta liiton ja ammattiosaston sääntöjä ja päätöksiä eikä kuulu liiton tai ammattiosaston periaatteita vastustaviin järjestöihin.

Elintarvikealojen opiskelijat voivat liittyä ammattiosaston opiskelijajäseneksi. Siirtyessään työhön elintarvikealalle ja maksaessaan jäsenmaksunsa, opiskelijajäsen saavuttaa täydet jäsenoikeudet. Ilmoitus työhön siirtymisestä on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa jäsenmaksuvelvoitteen alkamisesta.

2. Jäseneksi pyrkivän on ilmoitauduttava ammattiosaston johtokunnalle tai ammattiosaston jäsenrekisterin pitäjälle täyttämällä liittymislomake. Jäsenyys alkaa aikaisintaan siitä päivästä, jona hän on hakenut jäsenyyttä ja josta lukien hän on maksanut ensimmäisen jäsenmaksun.

3. Henkilö, joka siirtyy ammattiosastoon jostakin liittohallituksen hyväksymästä koti- tai ulkomaisesta ammatillisesta järjestöstä pääsee jäseneksi, esittämällä todistuksen aiemman järjestönsä jäsenyydestä, ja osoittamalla ettei hänellä ole enemmän kuin neljän viikon jäsenmaksu maksamatta. Näin siirtyvä jäsen saa hyväksyen liiton jäsenyyden keston perustuvat etuudet, joita hänen yhteenlaskettu yhtämittainen jäsenyytensä edellyttää.
4. Milloin ammattiosaston johtokunta tahtoo evätä jäseneksi pääsyn, on se velvollinen pyytämään siitä liittohallituksen lausunnon. Lausunnon saatuaan ammattiosaston johtokunta ratkaisee asian.
5. Osaston jäsen on velvollinen suorittamaan veronalaisesta palkkatulosta, ansiotulosta, ansionmenetyksen korvauksesta, muusta työnantajan suorittamasta veronalaisesta korvauksesta ja työttömyyskassan maksamasta veronalaisesta etuudesta jäsenmaksua, jonka suuruuden päättää kalenterivuositain liiton valtuusto. Yksityiskohtaisista ohjeista päättää liittohallitus. Opiskelijajäsenet eivät suorita jäsenmaksua.
6. Osaston jäsenille voidaan tarvittaessa asettaa ylimääräinen jäsenmaksu liiton säännöissä määrätyissä tapauksissa.
7. Jos jäsen muuttaa pysyvästi toiselle paikkakunnalle hänen on jäsenoikeutensa säilyttämiseksi liiittyvä paikkakunnan ammattiosaston jäseneksi viimeistään kuukauden kuluessa siitä, jolloin hän aloitti työnsä paikkakunnalla.
8. Ammattiosaston jäsenen, joka siirtyy toiselle alalle, on viimeistään vuoden kuluttua siirryttävä kyseisen alan ammattijärjestöön. Yrittäjäksi ryhtyvä ammattiosaston jäsen voi olla 18 kuukauden ajan jäsenenä, minkä jälkeen hänen on erottava ammattiosastosta.

5 § AMMATTIOSASTON JOHTOKUNTA

1. Ammattiosaston asioita ja omaisuutta hoitaa sen hallituksena vuodeksi kerrallaan valittu johtokunta, johon kuuluvat puheenjohtaja ja vähintään kaksi ja enintään 20 varsinaista ja yhtä monta varajäsentä. Johtokunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin ja muut tarpeelliseksi katsomansa toimihenkilöt. Taloudenhoitaja voidaan valita myös johtokunnan ulkopuolelta.
1. Ammattiosaston asioita ja omaisuutta hoitaa sen hallituksena vuodeksi kerrallaan valittu johtokunta, johon kuuluvat puheenjohtaja ja vähintään kaksi ja enintään 20 varsinaista ja vähintään kaksi ja enintään 20 varajäsentä. Johtokunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin ja muut tarpeelliseksi katsomansa toimihenkilöt. Taloudenhoitaja voidaan valita myös johtokunnan ulkopuolelta.
2. Johtokunta kokoontuu, kun puheenjohtaja tai vähintään kaksi johtokunnan jäsentä katsoo sen tarpeelliseksi. Johtokunta on päätösvaltainen, jos puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi puolet johtokunnan jäsenistä on läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee. Henkilövaalissa ratkaisee arpa.
3. Johtokunnan jäsen, joka ilman hyväksyttävää syytä on poissa kolmesta peräkkäisestä johtokunnan kokouksesta, katsotaan eronneeksi ja hänen tilalleen kutsutaan varajäsen.
4. Jos varsinainen johtokunnan jäsen eroaa, kutsutaan varajäsen tilalle.
5. Puheenjohtaja johtaa keskustelua ammattiosaston sekä johtokunnan kokouksissa ja valvoo sääntöjen ja ammattiosastojen päätösten sekä liittohallituksen antamien ohjeiden noudattamista. Puheenjohtajan estyneenä ollessa puhetta johtaa varapuheenjohtaja.
6. Sihteeri laatii pöytäkirjan kaikista ammattiosaston ja johtokunnan kokouksista sekä laatii luonnoksen toimintakertomukseksi. Johtokunta voi valita keskuudestaan kirjeenvaihtajan ja arkistonhoitajan.
7. Taloudenhoitaja pitää kirjaa ammattiosaston tuloista ja menoista, suunnittelee ja valvoo taloudenpitoa, laatii talousarvioluonnoksen ja tilinpäätöksen sekä hoitaa ammattiosaston laskentatointa tai valvoo sen hoitamista. Taloudenhoitaja valvoo jäsenmaksujen perintää.
8. Johtokunta valmistelelee kokouksissa käsiteltävät asiat ja panee toimeen kokousten päätökset. Johtokunnan tulee tarkoin hoitaa ammattiosaston omaisuutta ja säilyttää sen varat luotettavasti ja ammattiosastolle edullisesti. Liittohallitus valtuutetaan pitämään johtokunnan puolesta jäsenluetteloa.

9. Johtokunnan jäsenet ovat yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta vastuussa ammattiosaston omaisuuden hoidosta.
10. Johtokunnan jäsen, joka ilmoittaa pöytäkirjaan eriävän mielipiteensä tehdystä päätöksestä, ei ole vastuussa kyseisestä päätöksestä.
11. Johtokunta voi tarpeen mukaan valita 3-5 hengen työvaliokunnan ja muita jaostoja.

6 § TILINPÄÄTÖS JA TILINTARKASTUS

1. Ammattiosaston tilit päätetään kalenterivuositain. Kuluneen kalenterivuoden tilinpäätöksen on oltava valmiina toiminnantarkastajille annettavaksi viimeistään ennen seuraavan helmikuun 15. päivää. Toiminnantarkastajien on luovutettava ne tarkastettuina ja lausunnon kanssa viimeistään helmikuun loppuun mennessä.
2. Syyskokouksessa valittujen toiminnantarkastajien tulee vuosittain tarkastaa ammattiosaston tilit ja vuoden vaihteessa ammattiosaston koko omaisuus, laatia kirjallinen lausunto ammattiosaston taloudellisesta asemasta, jäsenhoidosta sekä vastuuvapauden myöntämisestä.
3. Osaston toiminnantarkastajat ja liittohallituksen valtuuttamat toimitsijat voivat milloin tahansa tarkastaa ammattiosaston tilit.
1. Ammattiosaston tilit päätetään kalenterivuositain. Kuluneen kalenterivuoden tilinpäätöksen on oltava valmiina toiminnantarkastajalle tai jos toiminnantarkastajia on kaksi toiminnantarkastajille annettavaksi viimeistään ennen seuraavan helmikuun 15. päivää. Toiminnantarkastajan tai toiminnantarkastajien on luovutettava ne tarkastettuina ja lausunnon kanssa viimeistään helmikuun loppuun mennessä.
2. Syyskokouksessa valittujen toiminnantarkastajan tai toiminnantarkastajien pitää vuosittain tarkastaa ammattiosaston tilit ja vuoden vaihteessa ammattiosaston koko omaisuus, laatia kirjallinen lausunto ammattiosaston taloudellisesta asemasta, jäsenhoidosta sekä vastuuvapauden myöntämisestä.
3. Osaston toiminnantarkastaja tai toiminnantarkastajat ja liittohallituksen valtuuttamat toimitsijat voivat milloin tahansa tarkastaa ammattiosaston tilit.

7 § KOKOUKSET

1. Ammattiosaston sääntömääräisiä kokouksia ovat kevätkokous ja syyskokous. Muita kokouksia ammattiosasto pitää niin usein kuin johtokunta katsoo tarpeelliseksi, tai kun 1/5 ammattiosaston jäsenistä vaatii sitä kirjallisesti johtokunnalta määrättyä asiaa varten.
2. Jäsenillä on oikeus tehdä ehdotuksia johtokunnalle tai osastonsa kokoukselle. Johtokunnan tulee valmistella esitykset omalla lausunnollaan ja tuoda ne käsiteltäväksi seuraavassa ammattiosaston kokouksessa. Jos ehdotus edellyttää pikaista päätöstä, se voidaan kokouksen päätöksellä ottaa heti käsiteltäväksi, paitsi jos sen käsittely vaatisi mainintaa kokouskutsussa. Kuitenkin tällainenkin asia tulisi esittää puheenjohtajalle ennen kokousta, jos se on mahdollista.
3. Päätökset tehdään avoimella äänestyksellä ja yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänioikeus on jäsenillä ja opiskelijajäsenillä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaaleissa tasatulokset ratkaistaan arvalla.
4. Helmi-maaliskuun aikana pidettävässä kevätkokouksessa käsitellään seuraavat asiat:
  - a) esitetään johtokunnan laatima toimintakertomus edelliseltä kalenterivuodelta;
  - b) esitetään johtokunnan laatima tilikertomus edelliseltä kalenterivuodelta;
  - c) luetaan toiminnantarkastajien lausunto;
  - d) päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta;
  - e) päätetään vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle ja taloudenhoitajalle;
  - f) käsitellään muut esille tulevat asiat.

5. Loka-marraskuun aikana on pidettävä ammattiosaston syyskokous, jossa käsitellään seuraavat asiat:

- a) vahvistetaan toiminta- ja taloussuunnitelmat seuraavalle toimintakaudelle;
- b) päätetään toimihenkilöiden kulukorvauksista ja palkkioista;
- c) valitaan johtokunnan puheenjohtaja;
- d) valitaan johtokunnan varsinaiset ja varajäsenet;
- e) valitaan kaksi varsinaista toiminnantarkastajaa ja kaksi varatoiminnantarkastajaa; e) valitaan toiminnantarkastaja ja varatoiminnantarkastaja tai kaksi varsinaista toiminnantarkastajaa ja kaksi varatoiminnantarkastajaa;
- f) valitaan edustajat aluejärjestön kokouksiin;
- g) valitaan edustajat eri järjestöihin;
- h) päätetään osaston koollekutsumistavasta;
- i) käsitellään muut esille tulevat asiat.

Ammattiosaston syyskokouksessa valitun puheenjohtajan ja johtokunnan toimikausi alkaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Uuden johtokunnan on pidettävä järjestäytymiskokouksensa valintavuoden loppuun mennessä.

6. Kaikissa vaaleissa ja äänestyksissä jäsenillä ja opiskelijajäsenillä on äänioikeus.

7. Kokouksessa päätösvaltaa voivat käyttää osaston läsnä olevat jäsenet.

8. Ammattiosaston kokous kutsutaan koolle seitsemän päivää ennen kokousta lehti-ilmoituksella, henkilökohtaisella kutsukirjeellä tai jäsenten työpaikkojen ilmoitustauluilla julkaistuilla ilmoituksilla. Ammattiosaston syyskokouksella on kuitenkin valta päättää onko kokouskutsu edellä mainittujen lisäksi jollakin muulla tavalla ilmoitettava jäsenille.

8 § AMMATTIOSASTOSTA EROAMINEN JA EROTTAMINEN

- 1. Jäsenellä on oikeus erota ammattiosastosta ilmoittamalla siitä kirjallisesti ammattiosaston johtokunnalle tai sen puheenjohtajalle tai tehdä ammattiosaston kokouksessa eroilmoitus, joka merkitään kokouksen pöytäkirjaan. Eronnut jäsen menettää kaikki oikeutensa ammattiosastossa.
- 2. Jäsen, joka menee lakon tai saarron alaiseen työhön menettää kaikki jäsenoikeutensa ja ammattiosaston johtokunnan on erotettava hänet heti ammattiosaston jäsenyydestä.

3. Jäsen voidaan erottaa ammattiosastosta seuraavin perustein:

- a) Jos hän on laiminlyönyt jäsenmaksunsa yli 26 viikon ajanjaksolta.

Erotettavaksi ehdotetulla jäsenellä on kuitenkin oikeus maksaa rästiin jääneet maksunsa viimeistään kolmen kuukauden kuluessa laskettuna edeltä mainitun 26 viikon täyttymisestä, kuten liiton sääntöjen 4 § 3. kappaleessa on määrätty. Tällöin jäsenyys pysyy ennallaan.

- b) jos hän tahallisesti ja olennaisesti rikkoo ammattiosaston ja liiton sääntöjä tai edustajakokouksen päätöksiä, kieltäytyy noudattamasta ammattiosaston ja liittohallituksen antamia ohjeita, tai muutoin toimii vastoin ammattiosaston ja liiton omaksumia periaatteita tai liiton toimintaa vahingoittavasti;
- c) jos hän on petollisella tavalla nauttinut avustusta liitosta tai työttömyyskassasta tai syyllistynyt muuhun vastaavaan epärehellisyyteen;
- d) jos hän on päässyt jäseneksi antamalla itsestään vääriä tai harhaanjohtavia tietoja;
- e) jos hän on siirtynyt tehtävään, jossa hän voi ottaa ja erottaa työntekijöitä.

4. Jäsentä, joka on erotettu 2. kohdan tai 3 b, c, tai d kohdan mukaisesti, ei voida ottaa osaston jäseneksi ilman ammattiosaston kokouksen suostumusta. Tällaisessa tapauksessa on ammattiosaston ensin pyydyttävä liittohallituksen lausunto asiassa.

5. Ehdotus jäsenen erottamiseksi ammattiosastosta muiden syiden kuin jäsenmaksujen laiminlyönnin johdosta on tehtävä kirjallisesti ammattiosaston johtokunnalle ja ehdotuksessa on tarkkaan mainittava ne syyt ja todisteet, joihin erottamisvaatimus perustuu.

Ammattiosaston johtokunnan on tutkittava erottamisvaatimus ja pyydettyä erotettavaksi esitettyjä jäseneltä selvitys sekä hankittava asiasta liittohallituksen lausunto. Johtokunnan tulee alistaa päätös ammattiosaston kokoukselle vahvistettavaksi.

6. Liittohallituksen lausunto voi puoltaa tai vastustaa erottamisvaatimusta. Liittohallitus voi myös ehdottaa varoituksen antamista tai uuden selvityksen hankkimista.

9 § JÄSENMAKSUISTA VAPAUTUMINEN

1. Jäsenmaksuista vapautuminen

Ammattiosaston jäsen, joka sairauden, kuntoutustuen, äitiys- tai siihen verrattavan loman, hoitovapaan, opiskelun tai asevelvollisuuden taikka enintään 12 kuukautta kestävästä vapausrangaistuksesta takia on vailla palkkatuloa tai joka saa työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai muuta vastaavaa tukea, on vapautettu jäsenmaksuista niin kauan kuin tämä este kestä. Jäsenen on ilmoitettava liittoon perusteet jäsenmaksuvapautuksen saamiseksi heti niiden alettua.

2. Vapaaajäsenoikeus

Oltuaan yhdenjaksoisesti ammattijärjestöjen jäsenenä 25 vuotta, joista viimeiset viisi vuotta SEL:n ammattiosaston jäsenenä, jäsen saa vapaaajäsenoikeudet eläkkeelle jäädessään. Vapaaajäsenoikeudet myöntää hakemuksesta liittohallitus.

3. Opiskelijajäsen

Opiskelun päättyessä päättyy myös opiskelijajäsenyys. Opiskelijajäsenyyden aika lasketaan ammattiosaston jäsenyysaikaan, jos opiskelijajäsen siirtyy työskentelemään liiton järjestäytymisalalle ja liittyy ammattiosaston varsinaiseksi jäseneksi.

10 § YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

1. Jos jäsen katsoo kärsineensä vääryyttä ammattiosaston tai sen johtokunnan taholta hän on oikeutettu tekemään siitä kirjallisen valituksen liittohallitukselle joka käsittelee ja päättää asiasta. Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun jäsen on saanut tiedon ammattiosaston tai sen johtokunnan tekemästä valitukseen aiheutta antavasta päätöksestä.
2. Liittovaltuusto antaa lausuntonsa ammattiosaston ja liittohallituksen välisistä riitaisuuksista.
3. Niissä kohdin, joissa näissä säännöissä ei ole määräyksiä, noudatetaan yleisiä ohjeita sekä liittovaltuuston ja liittohallituksen antamia ohjeita sekä yhdistyslain säännöksiä.

11 § SÄÄNTÖJEN MUUTOKSET JA AMMATTIOSASTON PURKAMINEN

1. Näihin sääntöihin voidaan tehdä muutoksia ammattiosaston kokouksessa, jos esitettyjä muutoksia kannattaa vähintään 2/3 äänestyksessä annetuista äänistä. Tehdyille sääntömuutoksille on kuitenkin saatava liiton varsinaisen edustajakokouksen hyväksyminen. Ammattiosaston nimen ja kotipaikan muutos voidaan kuitenkin tehdä liittohallituksen suostumuksella.
2. Jos ehdotus ammattiosaston purkamisesta tehdään johtokunnalle ammattiosaston kokouksessa, siitä on heti annettava tieto liittohallitukselle sekä sen jälkeen asiaa käsiteltävä kahdessa seuraavassa ammattiosaston kokouksessa. Päätös ammattiosaston purkamisesta pannaan täytäntöön ainoastaan silloin kun vähintään ¾ kokouksessa läsnä olevista ammattiosaston jäsenistä sitä kannattaa.
3. Jos ammattiosasto on päätetty purkaa edellisen kohdan esittämällä tavalla, luovutetaan ammattiosaston varat sille ammattiosastolle, joka liittohallituksen ohjeen mukaan jatkaa osaston tarkoituksen toteuttamista. Toimintansa lopettaneen ammattiosaston tilikirjat ja pöytäkirjat liitteineen on toimitettava liiton keskustuomistoon arkistoitaviksi.

Ammattiosaston purkaututtua selvitysmiehenä toimii ammattiosaston johtokunta, joka on vastuussa ammattiosaston varojen hoidosta niin kauan kunnes ammattiosaston tilikirjat on luovutettu Suomen Elintarviketyöläisten Liiton liittohallitukselle ja se on hyväksynyt tilit.

1 § VAALIAIKA

Suomen Elintarviketyöläisten Liiton sääntöjen 8 §:ssä mainitut varsinaisen ja ylimääräisen edustajakokouksen edustajat valitaan sopimusalaakohtaisesti ammattiosastojen jäsenten kesken toimeenpantavalla suhteellisella ja salaisella vaalilla. Liittohallitus päättää vaalien yksityiskohtaisesta toimeenpanotavasta. Vaalit voidaan käydä postiaänestyksenä, ammattiosastojen järjestäminä äänestystilaisuuksina tai tietoliikenneyhteyttä käyttäen tai käyttäen kaikkia näitä tai joitakin äänestystapoja yhdessä.

1. Vaalit järjestetään aikaisintaan 150 ja viimeistään 40 päivää ennen varsinaista edustajakokousta.

Vaalipiirit ovat:

1. Itäinen vaalipiiri; jonka muodostavat Etelä-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Itä-Suomen aluejärjestöt
2. Läntinen vaalipiiri; jonka muodostavat Länsi-Suomen ja Häme-Keski-Suomen aluejärjestöt
3. Pohjoinen vaalipiiri; jonka muodostavat Pohjois-Suomen ja **Pohjanmaan** aluejärjestöt

Sopimusalat ovat:

1. Leipomoalat
2. Lihavalmistealat
3. Maidonjalostealat
4. Elintarviketeollisuuden alat

Vaaliala ei tarvitse toimittaa:

1. jos määräaikaan mennessä ei jätetä valitsijyhdistysasiakirjoja useamman edustajan valitsemiseksi kuin vaalipiirin sopimusosalta sääntöjen mukaan saa valita edustajia edustajakokoukseen. Valitsijyhdistyksille on tällöin kuitenkin varattava tilaisuus nimetä tarpeellinen määrä varaedustajia;
2. jos määräaikaan mennessä perustetut valitsijyhdistykset ovat yhtyneet samaksi vaaliliitoksi ja ovat keskenään sopineet, ketkä ehdokkaista tulevat edustajiksi sekä ketkä ja missä järjestyksessä jäävät varaedustajiksi.

2 § ÄÄNIOIKEUS

Äänioikeus määräytyy liiton sääntöjen 8 § 5. kohdan mukaan.

3 § VAALIKELPOISUUS

Vaalikelpoisuus määräytyy liiton sääntöjen 8 § 9. kohdan mukaisesti.

4 § VAALIELIMET

Vaalien toimeenpanoa varten liittohallitus valitsee keskusvaalilautakunnan ja ammattiosastojen johtokunnat valitsevat äänestystoimikuntia.

1. Keskusvaalilautakunta
Liittohallitus valitsee viimeistään kuusi kuukautta ennen edustajakokouksen alkamista keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja neljä muuta jäsentä sekä kuusi varajäsentä. Keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen, kun paikalla on vähintään neljä jäsentä ja näistä yksi on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Keskusvaalilautakunta antaa kaikista vaaleihin liittyvistä asioista yksityiskohtaiset ohjeet.

2. Äänestystoimikunnat

Ammattiosastoissa ja työpaikoilla suoritettaviin uurnavaaleihin ammattiosaston johtokunta valitsee tarvittavan määrän äänestyspaikkakohtaisia ja kiertäviä äänestystoimikuntia. Äänestystoimikunnat on valittava viimeistään kuukautta ennen vaalien alkamista. Valinnat on ilmoitettava välittömästi keskusvaalilautakunnalle, joka luetteloii ne ja antaa niille järjestysnumerot.

Äänestystoimikuntaan kuuluu 3-5 jäsentä, joista valitaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri sekä 3-5 varajäsentä. Äänestystoimikunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on paikalla ja näistä yksi on joko puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Äänestystoimikuntia valittaessa on pyrittävä tasapuolisuuteen ja otettava huomioon eri vaaliliittojen edustus.

5 § VALITSIJAYHDISTYKSET

Valitsijayhdistyksiä voivat perustaa ammattiosastot ja vähintään 15 saman vaalipiirin ja sopimusalan äänioikeutettua jäsentä.

Ammattiosasto voi perustaa kaksi valitsijayhdistystä niille aloille, joilla sillä on vähintään viisi jäsentä. Lisäksi ammattiosasto voi lukuun ottamatta ensimmäistä 300 jäsentä perustaa valitsijayhdistyksen jokaista alkavaa 300 jäsentä kohti.

Ammattiosaston jäsen voi liittyä ainoastaan yhteen valitsijayhdistykseen. Ammattiosaston jäsen voi olla vain yhden valitsijayhdistyksen ehdokkaana, vain omassa vaalipiirissään ja omalla sopimusalallaan.

Valitsijayhdistysten perustaminen voi alkaa 60 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää. Valitsijayhdistysten perustamista varten varataan aikaa 30 päivää.

Valitsijayhdistys perustetaan asiakirjalla, jossa mainitaan ehdokkaan täydellinen nimi, henkilötiedot, ammatti-ala, ammattiosasto ja osoite. Ehdokkaan on annettava kirjallinen suostumus ehdokkuudelleen.

Perustamisasiakirjan on oltava asianmukaisesti päivätty ja allekirjoitettu ja siinä on oltava valtuutus valitsijayhdistyksen asiamiehelle ja vara-asiamehelle. Mikäli tulee erimielisyyttä siitä kuka toimii ehdokkaan asiamiehenä, on ratkaisuvälillä viime kädessä ehdokkaalla itsellään.

Valitsijayhdistyksellä on oikeus yhtyä vaaliliittoon asiamiehen päätöksellä.

Jokaista ehdokasta varten on perustettava oma valitsijayhdistys. Valitsijayhdistyksen asiamiehen tai tämän valtuuttaman vaaliliiton asiamiehen tulee pyytää kirjallisesti ehdokaslistojen ottamista ehdokaslistojen yhdistelmään viimeistään 30 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää keskusvaalilautakunnalta. Hakemukseen on liitettävä valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja ja ehdokkaan suostumus. Asiamiehen on myös vakuutettava, että ne ammattiosastojen jäsenet, joiden nimet ovat allekirjoituksina sanotussa asiakirjassa, ovat sen omakätisesti allekirjoittaneet ja ovat samalta alalta äänioikeutettuja kuin ehdokaskin.

6 § VAALILIITOT

Valitsijayhdistykset, jotka vaalissa haluavat olla yhteistoiminnassa keskenään, voivat yhtyä vaaliliitoksi.

Vaaliliitto muodostetaan siihen yhtyneiden valitsijayhdistysten kirjallisella sopimuksella, johon on merkitty valitsijayhdistysten ehdokkaat asetettuina siihen järjestykseen kuin ne halutaan vaaliliittoon otettaviksi ja oheen on liitettävä valitsijayhdistyksen asiamiehen antama valtuutus vaaliliiton muodostamiseksi. Sopimuksessa on myös vakuutettava yksi vaaliliittoon yhtyneiden valitsijayhdistysten asiamiehistä olemaan vaaliliiton asiamiehenä ja toinen asiamiehen varamiehenä. Vaaliliiton asiakirjat on annettava keskusvaalilautakunnalle samassa ajassa kuin edellä on määrätty valitsijayhdistysten asiakirjoista.

Vaaliliiton koko ehdokasmäärä saa olla enintään kaksi kertaa niin suuri kuin vaalipiiristä valitaan edustajia. Valitsijayhdistys ei saa liittyä useampaan kuin yhteen vaaliliittoon.

7 § ASIAKIRJOJEN TARKASTAMINEN JA HYVÄKSYMINEEN

Keskusvaalilautakunta tarkastaa sille toimitetut valitsijayhdistysten ja vaaliliittojen perustamisasiakirjat viiden päivän kuluessa siitä, kun ehdokaslistojen antamiselle asetettu määräaika päättyi. Hakemus hylätään, jos asiakirjoissa on olennainen virhe. Vaaliliiton asiamiehelle toimitetaan tieto päätöksestä. Asiamiehellä on keskusvaalilautakunnalta tiedon saatuaan oikeus viiden päivän kuluessa oikaista ne kohdat jotka aiheuttivat hakemuksen hylkäämisen. Jollei hän sitä tee, hakemus on lopullisesti hylätty.

Oikaisumahdollisuutta ei ole, jos asiakirjassa ei ole riittävää määrää äänioikeutettuja allekirjoittajia tai jos asiakirja on tullut keskusvaalilautakunnalle määräajan jälkeen. Jos asetettu ehdokas ei ole vaalikelpoinen tai jos valitsijayhdistyksen asiamies ei ole äänioikeutettu, hylkääminen on niinikään lopullinen.

8 § KESKUSVAALILAUTAKUNNAN VALMISTAVAT TOIMENPITEET

Keskusvaalilautakunnan tulee tiedottaa, kuinka monta edustajaa edustajakokoukseen vaalipiirissä kultakin ammattialalta on valittava ja montako ehdokasta kukin vaaliliitto saa asettaa sekä kenelle, milloin ja minne vaaliin kuuluvat asiakirjat on toimitettava. Tämä tiedonanto on julkaistava lehti-ilmoituksella ja lähetettävä kirjallisesti osastoille viimeistään viikkoa ennen valitsijayhdistysten perustamisen alkamista.

9 § VAALILIITTOJEN KESKINÄINEN JÄRJESTYS

Vaaliliittojen keskinäinen järjestys laadittavaa ehdokaslistojen yhdistelmää varten määrätään arvalla. Kun arpominen on suoritettu, varustaa keskusvaalilautakunta hyväksytyt ehdokaslistat uusilla juoksevilla järjestysnumeroilla siten, että arpomisen mukaan järjestyksessä ensimmäiseksi tulleeseen vaaliliittoon kuuluvat ehdokaslistat varustetaan entisessä numerojärjestyksessään ensimmäisillä numeroilla alkaen numerosta 2, järjestyksessään toisen vaaliliiton ehdokaslistat samalla tavalla seuraavilla järjestysnumeroilla ja niin edelleen sekä erillisiksi jääneet ehdokaslistat viimeisillä järjestysnumeroilla.

10 § EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄ JA TUNNUKSET

Keskusvaalilautakunnan on hyväksytyistä ehdokaslistoista laadittava ehdokaslistojen yhdistelmä. Tähän otetaan ehdokaslistat niin järjestettyinä, että samaan vaaliliittoon kuuluvat ehdokaslistat numerojärjestyksessä yhdistetään yhteisen otsikon alle ja erotetaan muista vaaliliitoista siten, että selvästi ilmenee, mitkä ehdokaslistat kuuluvat kuhunkin vaaliliittoon. Vaaliliittojen ulkopuolelle jäävät ehdokaslistat otetaan yhdistelmään aakkosjärjestyksessä viimeisinä järjestysnumeronsa mukaan.

Vaaliliitolle merkitään arvannon mukaan tunnuksiksi "Vaaliliitto A", "Vaaliliitto B" jne. sekä vaaliliiton nimi. Keskusvaalilautakunta voi toimittaa yhdellä kertaa arvannon, joka koskee kaikkia vaalipiirejä ja sopimusaloja. Ehdokaslistojen yhdistelmiä on viipymättä lähetettävä kaikille valitsijayhdistysten asiamiehille sekä tarpeellinen määrä ammattiosastoille. Keskusvaalilautakunnan pitää samalla ilmoittaa kaikille vaaliliittojen asiamiehille, milloin ja missä ääntenlaskenta suoritetaan.

11 § EHDOKASLISTAN POISTAMINEN EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄSTÄ

Jos ennen ehdokaslistojen yhdistelmän hyväksymistä selviää, että ehdokkaaksi on jollekin listalle asetettu henkilö, joka ei ole antanut suostumustaan ehdokkaaksi asettamiseen sille listalle, on keskusvaalilautakunnan hänen vaatimuksestaan poistettava hänen nimensä kysymyksessä olevalta listalta.

Valitsijayhdistyksellä, jonka ilmoitusta vaaliliittoon yhtymisestä ei ole hyväksytty, on oikeus saada ehdokaslistansa poistetuksi ehdokaslistojen yhdistelmästä, jos se voi tapahtua ennen yhdistelmän painatusta.

12 § ÄÄNESTYSLIPPU

Keskusvaalilautakunnan on toimitettava jokaiselle äänestystoimikunnalle tarpeellinen määrä äänestyslippuja suljetussa päällyksessä, johon on merkittävä ilmoitus päällyksessä olevien äänestyslippujen määrästä. Äänestyslipun on oltava vakiokokoa, ja sen ulkopuolelle on painettava sen alan ja vaalipiirin nimi, jonka vaalilipusta on kysymys, sekä lisäksi halkaisijaltaan noin 50 millimetrin suuruinen ympyrä, joka lippua kokoon taitettaessa jää taittamattomaksi ja tämän ympyrän sisäpuolelle selvästi havaittava merkintä Nro ____ ehdokkaan numeron merkitsemistä varten. Äänestyslipun tulee olla niin tehty, että selvästi näkyy, miten se on taitettava kokoon, eikä siinä saa olla mitään muuta merkintää.

13 § TYÖPAIKOILLA JA AMMATTIOSASTOISSA JÄRJESTETTÄVÄ VAALI

- 1) Vaalipaikoista ja vaalitoimituksen ajoista tulee ammattiosaston ilmoittaa viimeistään seitsemän päivää ennen vaalia.
- 2) Vaalipaikan äänestystoimikunnan asiana on ryhtyä kaikkiin vaalin toimittamista varten tarpeellisiin toimiin sekä valvoa, että vaalihuoneistossa on nähtävänä riittävä määrä ehdokaslistojen yhdistelmiä. Sen on huolehdittava myös siitä, että valitsija voi täysin säilyttää vaalisalaisuuden.
- 3) Ennen vaalitoimituksen alkua on todettava käytettävänä olevien äänestyslippujen määrä ja ensimmäisen äänestäjän saapuvilla ollessa, että vaaliurna on tyhjä.

- 4) Jäsenen, joka haluaa käyttää äänioikeuttaan, tulee äänestyslipun saadakseen osoittaa äänioikeutensa keskusvaalilautakunnan ohjeiden mukaan.
- 5) Äänestystilanteessa valitsija kirjoittaa äänestyslipussa olevaan ympyrään sen ehdokkaan numeron, jota äänestää. Äänestäjä ei saa tehdä äänestyslippuunsa muuta kuin edellä mainitun merkinnän.
- 6) Äänestyslippu on annettava taitettuna äänestystoimikunnalle, joka leimaa sen ja merkitsee antajan äänestäneen, minkä jälkeen valitsija pudottaa äänestyslipun vaaliurna.
- 7) Kunkin vaalitoimikunnan on laadittava vaalitoimituksesta pöytäkirja, johon liitetään äänestäneiden luettelo.
- 8) Kun vaalitoimitus on päättynyt, vaaliurna avataan ja lasketaan äänestysliput ja niiden lukumäärä merkitään pöytäkirjaan. Käyttämättä jääneiden ja mitättömien äänestyslippujen luku todetaan ja merkitään pöytäkirjaan. Äänestysliput, äänestysluettelot ja vaalipöytäkirjat lähetetään suljetussa ja sinetöidyssä kääreessä välittömästi, viimeistään seuraavana päivänä vaalitoimituksen päättymisestä keskusvaalilautakunnalle.

14 § ÄÄNESTYSLIPPU ON HYLÄTTY

- 1) jos äänestyslipussa on merkitsemällä osoitettu useampia kuin yksi ehdokas;
- 2) jos ehdokaslistan numero on merkitty siten, että ei selvästi ilmene, mitä ehdokaslistaa se tarkoittaa;
- 3) jos ehdokaslistan numero on kirjoitettu äänestyslipun kääntöpuolelle;
- 4) jos äänestyslippuun on kirjoitettu äänestäjän nimi tai erityinen tuntomerkki, taikka siihen tehty muunlainen asiaankuulumaton merkintä;
- 5) jos äänestyslippuna on käytetty muuta kuin vaalitoimikunnalta saatua äänestyslippua; tai
- 6) jos äänestyslippu on urnavaalissa leimaamaton.

15 § ÄÄNTEN LASKEMINEN

Äänestyslippujen saavuttua keskusvaalilautakunnalle ryhdytään äänten laskentaan.

Kun ääntenlaskenta alkaa, kustakin eri vaalipaikasta lasketaan keskusvaalilautakunnalle saapuneitten äänestyslippujen lukumäärä ja saatua lukua verrataan vaalipaikan äänestystoimikunnan pöytäkirjassa mainittuun lukuun.

16 § YHDISTETTY ÄÄNIRYHMÄ

Vaaliliitoiksi yhdistyneiden valitsijayhdistysten ehdokaslistoille annetut äänet muodostavat yhdistetyn ääniryhmän, jonka äänimäärä on siihen kuuluvien valitsijayhdistysten saamien äänimäärien summa.

Vaaliliiton ehdokkaiden keskinäinen järjestys määräytyy henkilökohtaisen äänimäärän mukaan. Jos äänimäärät ovat tasan, ratkaisee arpa.

Mainitussa järjestyksessä luetellaan kaikki ne ehdokkaat, jotka yhdistetyssä ääniryhmässä ovat saaneet ääniä ja annetaan heille vertausluvut siten, että ensimmäisen ehdokkaan vertausluku on sama kuin niiden äänestäjien, jotka muodostavat yhdistetyn ääniryhmän, toisen ehdokkaan puolet siitä, kolmannen ehdokkaan kolmas osa ja niin edespäin. Jos vertausluvut käyvät tasan, ratkaisee arpa.

17 § EDUSTAJAT

Kun ehdokkaat on järjestetty 16 §:n mukaisesti vertauslukujensa suuruuden mukaan, keskusvaalilautakunta julistaa liiton sääntöjen 8 § 4. kohdan huomioon ottaen valituiksi tulleet edustajat kustakin vaalipiiristä ja sopimusosalta.

18 § VARAEDUSTAJAT

Kunkin varsinaisen edustajan varaedustajaksi keskusvaalilautakunta määrää ensimmäisen valitsematta jääneen ehdokkaan siitä yhdistetystä ääniryhmästä, josta edustaja on valittu, tai jollei valitsematonta ole, sen ehdokkaan, jolla vaaleissa valittujen jälkeen on suurin vertausluku.

19 § KESKUSVAALILAUTAKUNNAN LASKENTATOIMITUKSEN PÖYTÄKIRJAT

Keskusvaalilautakunnan laskemistoimituksesta tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava sekä edustajiksi valitut henkilöt että ne, jotka tulevat varaedustajiksi.

Laaditut laskelmat kootaan asiakirjavihkoksi ja talletetaan liiton arkistoon pöytäkirjan liitteinä.

20 § VAALITULOKSEN ILMOITTAMINEN

Keskusvaalilautakunta ilmoittaa vaalin tuloksen liittohallitukselle, aluejärjestöille ja ammattiosastoille. Valtakirjan valituille edustajille antaa liittohallitus.

21 § VAALIJÄRJESTYKSEN MUUTTAMINEN

Vaalijärjestykseen voidaan tehdä muutoksia ja lisäyksiä liiton varsinaisessa edustajakokouksessa, jos esitettyjä muutoksia kannattaa vähintään 2/3 äänestyksessä annetuista äänistä.